

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izposilni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: na Ljubljanski pošti pri pošto-
žalovanju št. 17.749, na centralni kani-
stariji Servizio Conti, Cont. Post. No 11-3118
IZKljučno ZASTOPSTVO na oglaš in K.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen posebnih
Naročnina: mesečno 1.200, tri-
mesečno 3.500, polletno 6.500, letno 12.000
in inozemstvo vključno s poštnimi stroški
trome 12.500.
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 3, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Bitka v Tunisu se nadaljuje

Junaški odpor branilcev Tunisa in Bizerte uklonjen od
velikanske sovražne premoči v vojaštvu in sredstvih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. maja naslednje št. 1078. vojno poročilo:
Sovražniku je z velikansko premočjo vojaštva in sredstev uspelo zlomiti junaški odpor branilcev Tunisa in Bizerte.
Pristaniške naprave in naprave vojaškega značaja obeh mest so bile pravčasno uničene.
Vzhodno od Bizerte ter v srednjem in južnem odseku Italijanske in nemške edine vroče nadaljujejo borbo.

Predstavnik poljedelcev se poklonil padlim za Rim
Rim, 7. maja. s. Nac. svetnik dr. Ettore Frat-tari, predsednik fašistične narodne konfede-racije poljedelcev, se je poklonil padlim za Rim od leta 1849 do leta 1870. Položil je venec na

osrednjo žaro mavzoleja na Janiculu in obiskal svetišče, kjer je spominska plošča z imeni padli. Navzočni so bili generalni inšpektor Garibaldijeve legije, prvi adjutant generala Ezia Garibaldija, poveljnik rimske Garibaldijeve kohorte in nadintendant mavzoleja.

Proslava dneva Imperija
Rim, 7. maja. s. V nedeljo 9. maja ob 11. uri bo Eksc. maršal Italije Emilio De Bono proslavljal v palači Firenze četrti dan Italijanov v svetu in dan Imperija.

Tajnik stranke obiskal princa Piemontskega
Rim, 7. maja. s. Tajnik stranke je več-raj opravil poklonitveni obisk pri Nj. Vis. princu Piemontskem.

Popolno italijansko-nemško sodelovanje na področju prehrane

Duce prisostvoval zaključku razgovorov med italijanskim in nemškim poljedelskim ministrom

Rim, 7. maja. s. Dne 3., 4. in 5. maja sta se v Rimu sestala nemški minister za po-ljedelstvo in prehrano Eksc. Herbert Backe in minister za poljedelstvo in go-zdove Eksc. Carlo Pareschi. Med razgovo-ri, katerih se je udeležil tudi nemški ve-leposlanik v Rimu, je bilo proučeno stan-je prehrane v Nemčiji in Italiji.
Razgovori so potekali v duhu pristranskega tovarštva, ki veže obe državi. Zaključili so se ob navzočnosti Duceja, ki je z ve-likim zadovoljstvom vzel na znanje, da vlada popoln sporazum o vprašanih pre-

hranjevalne politike ter je znova pribil temeljno važnost odločbe poljedelske po-litike, ki ohranjajo moralno in fizično zdravje poljedelskih množic, zagotavlja bodočnost narodom.
Med svojim bivanjem v Rimu, sta mi-nistra Backeja sprejela minister tajnik Stranke in državni podtajnik v zunanem ministstvu. Eksc. Backe si je ogledal ne-katera poljedelska podjetja v Agru Ro-manu in urade ministrstva za poljedelstvo in gozdove.

Delo ministrstva za notranje zadeve

Rim, 7. maja. s. Komitje za finančne in notranje zadeve in za pravosodje so pod predsedstvom predsednika senata ob-ravnave in odobrile poročun notranjega ministrstva za l. 1943/44. Navzoči so bili ministri za pravosodje in za korporacije ter državni podtajnik notranjega minist-rstva. Razprave so se udeležili senatorji Vicini in Felici, ki sta govorila o notranji razvizi v zvezi s protiletalsko obrambo in prehrano, senatorja Spolverini in Guace-ro, ki sta očrtala vprašanje zdravstvene pomoči, senator Umberto Ricci, ki se je dotaknil raznih vprašanj notranje uprave, senator Federico Ricci, ki je govoril o za-ščiti pred letalskimi napadi, senator Fer-rari, ki je govoril o premissitvi oskrbo-valnih skladišč, senator Silvio Crespi, ki je priporočil rabo protiplovnih mask. Se-nator Genovesi se je odrekal besedi, skli-čujoč se na svoje poročilo.

Državni podtajnik notranjega minist-rstva Albini je odgovoril govornikom in prikazal udeleževanje ministrstva v voj-nem času. Država je v vojni z disciplino, pncosom in zavestno vero, da gre za naj-važnjo usodo domovine. Notranja fronta je prav tako važna kakor bojna fronta in junaštvo ter odpor vojakov morata spremljati junaštvo in odpor naroda. Udeleževanje ministrstva je potekalo v glavnem v delu, ki je v zvezi z vojni. Glede protiletalske zaštite je državni

podtajnik obširno poročal o delu notra-njega ministrstva, zlasti glede gradnje javnih in zasebnih zaklonišč. Pohvalil je pčrtvovalnega duha in čut do dolžnosti, ki prešinja tudi najbolj skromne preostake protiletalske zaštite. Govorec o udeležvo-vanju generalne direktije za vojno službo, je poudaril vprašanje odseljevanja ter prikazal akcijo ministrstva in ukrepe, ki naj zagotovijo kolektivno življenje v priza-dejih krajih in olajšajo ter urejajo isto-časno prevoz starih ljudi, bolnikov, za delo nesposobnih žensk in otrok. Posebno je omenil pobudo PNF v prid prizadetim ob sovražnih napadih. Ta poseg Stranke učinkovito dopolnjuje akcijo notranjega ministrstva. Prizadetemu prebivalstvu so na razpolago velike moralne in gmojne možnosti, s katerimi razpolaga Stranka. Kaže tudi, kako skrbno in vzajemno je Stranka blizu narodu, ki daje svoj delež žrtve in krvi v dosedajšnji vojni. Državni podtajnik je omenil napredek gasilske službe v skladu z zahtevami trenutka, po-udarjajoč požrtvovalnost, ki dosega juna-štvo vseh članov narodnega zbora gasil-cev. O delu policije je podtajnik omenil, da opravlja policija svoje običajne naloge poleg obsežnih nalog v zvezi z vojnimi stanjem ter je aktivno sodelovala s svo-jimi oboroženimi silami v vojaških ope-racijah proti upornikom na Balkanskem polotoku in izpricala svojo požrtvoval-nost. Zagotovil je, da bo policija, ki bo še povečana in bolj oborožena, takoj v kati zatrla sleherni požare sovražne propagande za razkrojitev sestava itali-janskega naroda. Glede živilske politike je govoril omenil obširno delo prefektov v svrhu zagotovitve rednega razdeljevanja racionaliziranih živil in strogo upoštevanje ureditve potrošnje v pokrajinah. Omenil je tudi delo županov in občinskih urad-nikov na tem področju. V zvezi z občini-mi je omenil podporno službo za družine vo-jakov. Glede demografske politike je na-kratko omenil uspehe vlade s številnimi ukrepi, ki se kažejo v naravnem gibanju prebivalstva, na katerega je imela vojna zelo majhen vpliv.

Državni podtajnik je potočal tudi o posebni skrb notranjega ministrstva za organizacijo sanitetne službe, da lahko ustreza zahtevam trenutka. Uspešen je bil zlasti boj proti nalezljivim boleznim. V l. 1942 je bilo mnogo manj nekaterih na-

lezljivih boleznih kakor epidemičnega mož-ganskega otpljenja in drugih bolezni. Glede umrljivosti otrok je izjavil, da se je indeks umrljivosti zmanjšal l. 1942 v primeri s prejšnjim letom in ga je sma-trati glede na vojno stanje za zadovolji-vega, ker prekaša manj kakor za polovico zadnje predvojno triletnje. Po prikazu udeleževanja višjega zdravstvenega za-voda je podtajnik zaključil svoje poročilo s počastitvijo v vojni padlih, zlasti z mi-slijo na prefekte Vezia Orazia, odklova-nega z zlato kolajno za vojaško hrabrost, Giuseppea Avvenantija, vojnega prostvo-ljca na ruski fronti, računovodjo pre-fektura Andreja Capozzia, čigar junaška žrtve je bila nagrajena z zlato kolajno za vojaško hrabrost. Ti padli kažejo nam vsem skupno z vsemi na vseh frontah pot časti in dolžnosti. Treba je verovati, trdno verovati v domovino, v našo sveto Italijo, ki ne more propasti. Tu se je rodila v božjem sklepu omika, ki jo bombardir-anje odprtih mest in streljanje na žene in otroke gotovo ne bo zatrla. Tovariši, str-nimo se vdano kakor v vseh časih okrog sveta osebe Kralja in Cesarja, sledimo zvesto vojakom, povelju Duceja, da se je treba upirati in da je treba verovati in da mora plamteti v nas sveta ljubezen do domovine kakor v naših bratih, ki se bo-rijo in umirajo, da bo fašistična Italija doživela usodo moči in slave.

Živahno ploskanje je kronalo govor dr-žavnega podtajnika in mnogi senatorji so mu čestitali.

Hitler na Lutzejevem pogrebu

Berlin, 7. maja. s. Ob prisotnosti Hitler-ja je bila dala v mozaični dvorani nove nemške kancelarske palače pogrebna sve-čanost za šefom glavnega stana SA od-delkov Viktorja Lutzeja, ki je umrl, kakor je znano zaradi avtomobilske nesreče. Navzoči so bili visoki odličniki vlade, med njimi ministri Göttele, Rosenberg, Sau-kel, Frank, Fritz, vodja Hitlerjeve mla-dine, šef glavnega stana SS oddelkov, maršala Keitel in Mink, in vsi hierarhi SA oddelkov. Z italijanske strani so bili navzočni šef glavnega stana Milice, ge-neral Galbati s skupino oficirjev, pover-jenik poslov in funkcionarji italijanskega veleposlaništva, kakor tudi vsi hierarhi bojovniških fašijev v Nemčiji. Na krsti in ob krsti so bili veni Hitlerja in Du-ceja, venci veleposlanika Italije Alfieri-ja, generala Galbati, Milice in številni dru-gi. Pogrebni govor je imel minister Göt-tel, nakar je govoril Hitler, ki je pod-črtal z ganljivimi izrazi lik umrlega, po-udarjajoč njegove darove borca in orga-nizatorja.

Sestanek švedskega parlamenta

Stockholm, 8. maja. s. Švedski parlament se bo sestal 13. t. m. k tajni seji in bo obrav-na-val sestala zunanje-politična vprašanja.

Sovražnikove bedastoče

Rim, 7. maja. s. Poročilo o sovražnikovi bedastoči objavljaja:
London. Diplomatski urednik lista »Eve-ning Standard« piše: Večje število visokih fašističnih funkcionarjev, med njimi v glavnem grof Volpi di Misurata, ki je bil predsednik korporacij, so bili postavljeni pred tajno sodišče. Nekateri bivši fašisti-čni funkcionarji, obtoženi skupno z Vol-pijem, so nadzorovali premožne in ru-darske industrije. Med temi se omenjajo Giovanni Vasselli, Giuseppe Capolini, Ma-zio Giovanni Rabei in Merzolo.

Nadaljnji odmevi Ducejevih besed

Berlin, 8. maja. s. Današnji uvodnik »Völki-scher Beobachter« se pod naslovom »Borba Italije« bavi s sodelovanjem italijanskega na-roda v tej vojni ter s pomenom in važnostjo, ki ga je ta soudeležba imela pri splošnih do-godkih, ki so se odigrali v sedanjem svetov-nem spopadu. Clankar se spominja slovesnih fašističnih manifestacij v Rimu, zlasti Duce-jevega govora, in naglašja neomajno in trdno od-ločitev italijanskega naroda za nadaljevanje vojne do zmage ter za uresničenje zgodovin-skega poslanstva, ki je Italija poklicana, da ga izvrši na afriški celini.

Dunaj, 7. maja. s. »Kleiner Blatt«, piše, da so sovražniki upali v takojšnji zlom Italije, toda zmotili so se glede sile fa-šizma, kakor glede odporne volje itali-janskega naroda. Ducejeva Italija je ne-skončno bolj močna, kakor je domneval sovražnik. Zbira svoje sile in je popolno-ma odločena da zmaga. Italija ve kakor Nemčija in Japonska, da nasprotniki niso tako močni, kakor bi se radi zdeli, in da so od njih zadani udarci bolj oslabil njihove lastne sile, kakor pa je nam znano, bo zmagal tisti, ki bo v končni fazi trden, neomajen in prežet z voljo.

Odgovor Eksc. Scorze na pozdrav predstavnikov Ljublj. pokrajine

Na brzojavko, odposlano o priliki druge obletnice ustave in priključitve Ljubljanske pokrajine, ki so jo podpisali Viso-ki komisar, poveljnik armijskega zbora, Zvezni tajnik in župan, je minister Taj-nik stranke takole odgovoril Visokemu komisarju:

»Ekselencija Graziosi Ljubljana. — Zah-valjujem se Vam za poslani mi pozdrav ob drugi obletnici ustave Ljubljanske po-krajine in Vam ga pristožno vračam. Sprejemam na znanje sijajne ustvaritve ter zaupam, da bodo vsi nadaljevali šla-vo delo za dosego še večjih uspehov. — Carlo Scorza«.

Rumunski odmevi

Bukarešta, 7. maja. s. »Conventul« piše, da Mussolinijev izjave dne 6. maja v Rimu o vojni politiki Italije potrjujejo nespremen-ljivo voljo tega naroda nadaljevati vojno do konca ob strani Nemčije, Japonske in osta-lih držav trojne zveze.

V rubriki »Vojna in politika« piše »Diat-sa«, da je velika manifestacija na Beneškem trgu v Rimu, katere vrhunce je bil Ducejev govor, vzbudila globok vtis v vsem svetu. Listi so povsod objavili besede Duceja in podčrtali odločitve borbi se. Rumunski listi so opozorili tudi na ugotovitev tajnika PNF Carla Scorze, da totalna vojna ni voj-na naglost, temveč dolga vojna in da bo zmagal tisti, ki se bo najdalje upiral.

Vtis v Grčiji

Atene, 7. maja. s. Srca v Grčiji prebiva-jočih Italijanov so globoko zadržela ob-govoru Duceja in tajnika Stranke. V Grčiji bivajoči Italijani so prečeti vsi z neomajno vero v fašizem in z neomajnim prepričanjem v zmago, za katero so tudi oni pripravljeni vse tvegati in vse dati. Italijanski in grški listi so objavili z velikim poudarkom oba govora, podčrtajoč v naslovih gotovost zma-ga in povratka v Afriko. Objavili so tudi komentarje italijanskega tiska in tiska v inozemskih glavnih mestih.

Francoski listi

Pariz, 7. maja. s. Pariški listi so objavili na prvih straneh Ducejeve besede pod na-slovom: »Mussolini proglašja trdno voljo. Italije po zmagoslavju povratku v Afri-ko«. Ducejev govor izraža odločitev za borbo do zmage, »Italija je odgovorila na sovražno propagando«. Italija je odločna mobilizirati vse svoje sile za zmago itd.

Pošastna nalivna peresa

Rim, 6. maja.
V srečih Italijanov še ni ugasmila, niti ne ugasnila kdaj ogrožena nevolja proti zločinskemu divjaštvu sovražnika, ki si je izbral izredno podel in zahrbtn način bo-jevanja. Kakor smo že poročali, imajo ame-riški letalci navado, da pri svojih poletih mečejo nekaka nalivna peresa, računajoč pri tem, da bodo prišla v roke najbolj ne-izkušenim, s čimer je pač očitno dokazano, da je morilska strast ameriških letalcev naperjena na otroke.

Nalivna peresa, ki jih mečejo tako zva-ni »Liberatorji«, so cevke iz svetle kovine, dolge 10 do 12 cm, in imajo znano obliko običajnih nalivnih peres. Proti koncu so cevke opremljene z majhno kljukico, ka-kršne imajo prava nalivna peresa, da se grgrdijo na rob žepa. Kdor se dotakne te kljukice in jo skuša premakniti, sproži zmet v notranjosti, ki udari na zažigalnik, s čimer pride do eksplozije. To pekleno orožje, ki je po svoji zamisli in po svojem namenu v nasprotju z vsakim človeškim pojmovanjem, so izumili ameriški »znan-stveniki«, ki so si pri tem dali duška svoji morilski strasti.

Nov udarec sovražnikovi prekoatlantski plovbi

Pot. pljenih je bilo nadaljnjih 13 ladij s 74.000 tonami in 1 korveta

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. maja. Vrhovno poveljništvo vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Bitka s konvojem, o kateri je bilo ob-javljeno posebno poročilo 5. maja, je bila zaključena. V trdovratnem zasledovanju razkropljenega konvoja, so naše podmor-nice v hudih borbah ter v megli in vihar-jih potopile še nadaljnjih 13 ladij s skup-no 74.000 br. reg. tonami in eno korveto. Dve nadaljnji ladji sta bili torpedirani.

Srditi boji ob Kubanu

Uspešni nemški protinapadi — 30 sovjetskih tankov uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je ob-javilo danes naslednje poročilo:

Sovražnik je večeraj razširil svoje napa-de na nadaljnje odseke kubanskega mosti-šča. V hudih borbah iz bližine in po uspeš-nih protinapadih so bile sovjetske čete vržene nazaj, pri čemer so bili pripeljani ujetniki in je bilo uničenih 30 oklopnih voz.

Ob srednjem Doncu, južno od Oria in zapadno od Velikih Luk so bili večeraj ži-vahni krajevni in za nas uspešni boji.

Lovei in protiletalsko topništvo so uni-čili večeraj 99 sovjetskih letal pri štirih lastnih izgubah.

V Tunisu je sovražnik z uničujočo pre-močjo nadaljeval svoj veliki napad. Nem-ske in Italijanske čete so z nezlomljeno borbenostjo nudile ogorčeni odpor, zavrnile

poskuse močnih pehotnih in oklopnih sil za obkolitev in prizadele sovražniku hude krvave izgube in materialno škodo. Tudi lastne izgube so občutne. Po hudih borbah je sovražnik vdrl v mesto Bizerto in Tu-nis. Bizerta je bila po uničenju vojaških naprav prepuščena, v Tunisu pa dirjajo polulčne borbe.

Sovražni sunki proti južnemu odseku tu-niske fronte so bili zavrnjeni.

Težka nemška letala so na Sredozem-skem morju pri nočnem napadu dosegla bombne zadetke na sovražni križarki.

Oddelki nemških brzih letal je v pre-senetljivem dnevnem napadu iz majhne višine na Great Yarmouth ob angleški oba-li povzročil z bombnimi zadetki razdejanje in požare.

Preteklo noč so napadla nemška bojna letala za vojno važne cilje na angleški južni in zapadni obali.

Ojačenje bojne delavnosti ob Kubanu

Berlin, 8. maja. s. Vesti, ki so prišle nocoj z vzhodne fronte, javljajo, da se še vedno na-daljujejo hudi obrambni boji v odseku kuban-skega predmostja. V te boje mečeta obe strani nove rezerve, v vojaških krogih pa zagotavl-ja, da se sovražnik ni posrečilo kljub ogrom-nim izgubam doseči nikakršnega odločilnega uspeha. Njegove izgube ljudi in vojnega blaga so naravnost ogromne. Število oklopnih voz, uničenih v zadnjih osmih dneh, se je medtem pomnožilo za 103, dočim se število uničenih sovražnih letal veča iz dneva v dan. Nemška bojna letala in strmojavci so podvelji silovite napade na sovražno zaledje in na ofenzivne naprave. Pri tem so povzročili hudo škodo na vojaških objektih in sejaljo pogubo nad sovra-žne čete, ki so se pripravljale za napad.

Berlin, 7. maja. V zadnjih 24 urah se je na kubanskem predmostju zopet ojačila bojna delavnost. Sovjetska ofenziva proti nemško-rumunskim postojankam traja že tri dni in po odmoru nekoliko ur večeraj po-poldne se je nadaljevala ves dan v nizu kombiniranih napadov pehote, letalstva in pomorskih sil.

Dasi so sovjetske čete pretrpele hude iz-gube, ki so jim jih prizadele obalne nemške in rumunske baterije ter oddelki letalskih sil, ki se udeležujejo borbe, se njihov pri-tisk na glavne zapore črte ni zmanjšal. Rusi so izgubili v teh treh dnevih kakih 300 letal in več kakor 100 oklopnih voz, na morju pa so jim zavezniški potopili kakih 30 ladij s četami. Bitka se razvija na vseh petih frontah okopov in se nemško-rumun-ske poštevke lahko nazivajo za osamljen otok, ki ga od vseh strani napadajo sovra-žniki. Sovjetske čete se v resnici ne omeju-jejo samo na to, da napadajo s treh strani po kopnem, marveč poskušajo tudi celo vrsto izkrcanj, tako vzdolž obale Tamanj-skega polotoka, kakor v okollihu na jugu Novorosijska.

Napadom po kopnem, ki jih podvzema-jo ne toliko pehota kakor oklopni oddelki, se pridružujejo napadi sovjetskega letalstva, ki se udeležujejo borbe s sto in sto letali, dočim nemško letalstvo posega v bitko s tucati jat, ki se ne samo dvigajo z letališč na Kavkazu, marveč tudi s svojih oporišč na Krimu. Kavkaška letališča so stalno pred-met napadov bojnih letal. Neprestano se ponavljajo letalski dvoboji velike silovitosti.

Kar se tiče izkrcanja sovjetskih čet, je treba naglasiti, da se sovražniku nikjer ni posrečilo stopiti na kopno, dasi je po-skušal taka podjetja na več mestih in z velikim številom pomorskih prevoznih sred-stev vsake vrste. Sovražnik je poskušal iz-krcati se najprej v močvirju severozapad-no od Krimsa. Nekoliko pred zoro se je brodovje kakih 40 velikih motornih čolnov in kakih 20 višilcev pod zaščito majhnega letalskega min pojavilo pred nemško-rumun-skimi postojankami vzdolž azovske obale. Ta odprava je izhajala iz Rostova, pa se ji ni posrečilo presenetiti sovražnika. Zašla je v osredotočeni ogenj nemško-rumunske-ga topništva in se je mprala umakniti po izgubi kakih 20 vozil, ki so bila deloma zažgana, deloma potopljena.

Drugi poizkus za izkrcanje je izvršila skupina 30 ladij manjše toneže pod zaščito dveh vojnih ladij iz Tuapseja. Tudi ta po-skušal takoj podjetja na več mestih in z velikim številom pomorskih prevoznih sred-stev vsake vrste. Sovražnik je poskušal iz-krcati se najprej v močvirju severozapad-no od Krimsa. Nekoliko pred zoro se je brodovje kakih 40 velikih motornih čolnov in kakih 20 višilcev pod zaščito majhnega letalskega min pojavilo pred nemško-rumun-skimi postojankami vzdolž azovske obale. Ta odprava je izhajala iz Rostova, pa se ji ni posrečilo presenetiti sovražnika. Zašla je v osredotočeni ogenj nemško-rumunske-ga topništva in se je mprala umakniti po izgubi kakih 20 vozil, ki so bila deloma zažgana, deloma potopljena.

Še hušji so boji na kopnih, ki še vedno niso končani. Prvi trenutek se je zdelo, da velja najsilnejši pritisk sovražnika močvir-nemu ozemlju na Tamanju, vzdolž sever-nega dela te fronte, toda vesti iz Berlina dokazujejo, da je ruski glavni napad na-perjen na vzhodni del, ki je blizu sovjets-kega oskrbovalnega oporišča in je zato sovražnik tukaj lahko osredotočil večje število čet, zlasti pa večje število topov. Rusom se je posrečilo večeraj doseči neko-liko krajevnih uspehov in so se pri tem

ponekod vkinili tudi preko glavne zapore nemško-rumunske črte, te vrzeli pa so bile kmalu zamašene s protinapadi zaveznikov.

Ofenziva pa vsekakor še ni zaključena in večerni berlinski listi poročajo, da se bor-ba nadaljuje z neizrečeno silovitostjo, ki spominja na boje pozimi. Namen sovjetske-ga vrhovnega poveljništva je očitno to, da bi odstranilo odskočno desko, ki so si jo Nemci znali ohraniti na Kavkazu za ob-novitev operacij to poletje. Po zadnjih ve-steh so Rusi davi obnovili svoje napade na vzhodni del tamanijske fronte in na področje mesteca Temrjuka na jugovzhodni obali Azovskega morja. Dva ruska polka, ki se jima je posrečilo ponóci približati se tej nemški utrdbi, sta bila vržena proti moč-virju pri Petrovski. Pri tem protinapadu so Nemci zajeli tudi kakih 800 sovjetskih vojakov. (Piccolo.)

Nemška letalska zmaga nad Orlom

Berlin, 7. maja. s. Nemško letalstvo je doseglo nove, zelo velike uspehe v več od-sekih vzhodne fronte. O teh operacijah se doznajajo naslednje podrobnosti:

Skupine sovjetskih bojnih in lovskih le-tal so obnovile v petek na področju Oria svoje napadalne poizkuse, za katere so prejšnji dan plačale s hudimi izgubami. V lahko megli so nemški lovci takoj napadli sovražna letala in se zapletli z njimi v hu-de letalske dvoboje, ki so se končali s uni-čenjem večine napadajočih letal. V nekaj minutah je 34 sovražnih letal, od teh ve-čina bojnih letal, hudo zavečih strmojavci na tla. Skupno je bilo takoj uničenih 50 sovražnih letal. Znatno del pri teh uspe-ših so imele protiletalske baterije.

Tudi v južnem delu vzhodne fronte, kjer so bojna letala in strmojavci krepko pod-pirali operacije na kopnem, na kubanskem mostišču, so bile dane številne letalske borbe. Dozdaj je bilo zabeleženih 37 nem-skih letalskih zmag. Sovjetsko letalstvo je izgubilo v 40 urah 230 letal.

S finskega bojišča

Helsinki, 7. maja. s. Poročilo finskega poveljništva pravi:
V zadnjih 24 urah ni bilo zabeleženega nič pomembnega na kopnih frontah. Nad Finskim zalivom so se finski lovci spopadi s sovjetsko letalsko skupino dveh bombni-kov tipa »Boston« in številnih lovcev ter so sestrelili dva bombnika ter dva lovca tipa »Lag-5«.

Na področju Sviru je prišlo do letalske borbe, med katero so finski lovci sestrelili lovsko letalo »Lag-3« in dve lovski letali »Mig-3«. Preteklo noč je finsko letalstvo bombardiralo neko oskrbovalno središče in postaje v sovjetskem zaledju. Zadelo je med drugim skladišče municije, ki je eks-plodiralo, nakar so v skladišču izbruhnili požari. Letalo »Hurricane«, ki je bilo 4. t. m. poškovano, so našli uničeno pri Maselakeju.

Rdeče letalstvo je večeraj napadlo Kotko v dveh valovih. Protiletalsko topništvo je odbilo večino napadalcev. Nekaj bomb je padlo na mesto. Med prebivalstvom je bilo ubitih 5 ljudi, eden pa ranjen. Povzročeno je bilo tudi nekaj škod v stanovanjskih hišah. Finska protiletalska obramba je ze-dela eno napadajoče letalo, ki je bilo brez-kone uničeno. V celoti je sovjetsko letal-stvo izgubilo večeraj najmanj 7 letal. Rus-ska letala so se vsa vrnila na oporišča.

Poljski veleposlanik zapustil Sovjetsko zvezo

Carigrad, 7. maja. s. Anatoleska agencija javlja iz Kufrijeva, da je veleposlanik nemške poljske vlade v Sovjetski zvezi več-eraj zapustil mesto s osebjem veleposla-ništva in odstopil z letalom v Dubrovnik.

Minister Eksc. Dino Perrone v Ljubljani

Vodil bo proslavo dneva Vojske in Imperija — Včeraj je obdaroval bolne vojake v vojaški bolnišnici

Včeraj jutraj je ob 12.10 prispel v vlakom v Ljubljano državni minister Dino Perrone Compagni, ki ga je Stranka določila, da proslavi v Ljubljani Dan vojske in imperija. Na kolodvoru so pozdravili odličnega tovariša Visoki komisar, general Poveljni armijskega zbora, Zvezni tajnik s podtajnikom, prvi predsednik apelacijskega sodišča Eksc. Pilotti, župan Rupnik, tajnik ljubljanskega Fašija Cungi in vse ostale civilne in vojaške oblasti.

Za častno službo je bil določen oddelček pehote z godbo in zastavo ter oddelček Crnih straž v orožju s praporom. Da pozdravijo Eksc. Perroneja, ki je po pozdravu z oblastmi pregledal oboje oddelke, so se zbrali še drugi fašisti in fašistične žene. Popoldne se je minister napotil z Zveznim tajnikom, s pokrajinsko zaupnico in drugimi tovariši, da poseti ranjenice in bolne vojake v vojaški bolnišnici. Tu so ga sprejeli ravnotežni in zdravniški načelniki oddelkov, nakar si je ogledal razne oddelke ter se s tovariši ljubeznivo pomudil pri postelji vsakega ranjenca in bolnika. Razgovarjajoč se z vsemi in zanimajoč se za njihovo zdravstveno stanje, kakor tudi za vojne dogodke, ki so se jih bili udeležiti. V teku poseta je Eksc. Perrone ob sodelovanju tovarišic ženskega fašija razdelil darove ranjenicem in bolnikom ter izročil vsakomur iskrene želje in pozdrave Strankinega tajnika. Nato se je minister Perrone napotil v Dom fašijev, kjer se je poklonil pred spomenikom žrtvam v teh deželah. Arlette Rea in njenih tovarišev v mučeništvu. Pred spomenikom so vršili službo oboroženi skvadristi, ki so izkazali gostu vojaške časti, dočim je Eksc. Perrone položil pred spomenik lorvor venec. Nato si je ogledal Dom fašijev, kjer mu je Zvezni tajnik predstavil Direktorja, nakar se je pomudil v posameznih uradih ter se poznanil

mal za izvršeno delo pri tovariših in v raznih odsekih. Posebno pažnjo je posvetil delu Urada za bojovnike ter izredno blagovornemu prizadevanju, ki ga vrši ženski fašisti.

Ob 16.45 se je Eksc. Dino Perrone napotil na poset k Visokemu komisarju v vladno palačo, kjer se je zadržal v prijateljskem razgovoru.

Takoj nato je napravil poset Eksc. Gambari poveljništva Armijskega zbora.

Po kratkem prehodu po mestu je minister Perrone prisostvoval dobrodelnemu koncertu, prirejenemu pod okriljem Duhovne pomoči vojaku, ki je bil v Filharmonični dvorani. Koncertu so tudi prisostvovali Eksc. Grazioli, predstavniki višjih oblastí, civilne in vojaške osebnosti in v Ljubljani bivaajoči Italijani.

Odlična pianistka Roksan Orlandini Botajeva, ki je s toplim občutkom in s podudarkom svoje izredne glasbene nadarjenosti izvajala izredno zanimiv spored, je bila deležna zelo lepega uspeha.

Danes jutraj bodo državni minister Perrone, Visoki komisar Grazioli, Poveljni Armijskega zbora Gambara, Zvezni tajnik Orlandini in vse oblasti prisostvovali maši na prestolu, ki bo na italijanskem vojaškem pokopališču, in se bodo poklonili spominu slavnih mrtvih.

Kasneje bo odprtjen Vojaški dom pri glavnem kolodvoru, bo izvršen obred izročitve Zveznega prapora in izkaznice skvadristom, nadalje ogled delovnih tekem ter po pregledu fašistov in članov GILLa poset Doma fašijev in Doma GILLa, kakor tudi otvoritev sedeža GUP-a.

Eksc. Perrone bo v opernem gledališču proslavil dan Italijanov v svetu. Nato bo odprtjen Dom GILLa pri Dev. Mariji v Polju ter izvršen poset pri Dopolavoru Oboroženih sil, kjer bodo razdeljene nagrade zaslužnim vojakom.

Visoki komisar na razstavi slik Ivana Vavpotiča

Visoki komisar je posetil posmrtno razstavo slikarja Vavpotiča, ki jo je priredila Narodna galerija v Jakopičevem paviljonu. Ekselencija Grazioli se je dolgo mudil pred slikami prera- no umrlega umetnika, katerih mnoge izhajajo iz Narodne galerije, oziroma iz zasebnih zbirk. Visokega komisarja sta pri posetu sprejela predsednik Narodne galerije dr. Windischer in višji intendant dr. Mesesnel.

Praznovanje Dneva Vojske in Imperija

V nedeljo, 9. majnika slovesno praznujemo Dan Vojske in Imperija ter bodo zato okrašena poslopja vseh državnih uradov z zastavami, prav tako je pa župan, general Leon Rupnik, ukazal, da morajo biti vsa mestna poslopja okrašena z zastavami. Ljubljansko prebivalstvo naj brez izjeme poslušamo državne oblasti in urade, mestno občino in cerkve z okrasitvijo vseh domov z zastavami. Zastave naj vise samo od sončnega vzhoda do sončnega zahoda.

Obvezno cepljenje zoper koze v Ljubljani

Opozarjamo prizadete starše na obvezno cepljenje zoper koze. Razpored in podrobnosti cepjenja za vsa mestna občino so navedeni v razglasu, ki je nalepljen na občinski deski, na vratih cerkva in na drugih vidnih točkah po mestu.

Mestni fizikat je večini staršem razposlal še posebna vabila, vendar pa bo najbrž tudi kak primer, da starši iz kakršnega koli vzroka ne bodo dobili vabila, toda to nikakor ne more biti opravičilo, da bi otroka ne dale cepiti.

Ljubljanski starši so doleteli pri vseh cepljenih skoraj brez izjeme dokazali, kako resno se zavedajo velikega pomena cepjenja zoper koze za zdravje svojih otrok. Znano jim je tudi že, da pri nas ni več nevarnih koz prav zato, ker so vsi otroci cepljeni zoper koze. Zato pa naj tudi letos ne bo prav nobene izjeme ter naj vsi starši prinesejo svoje otroke k brezplačnemu javnemu obveznemu cepjenju, da zanesljivo obvarujejo svoje ljubljence pred smrtonosno boleznijo.

Teden dni po cepljenju pa morajo starši otroke prinesiti k pregledu na prav iste prostore, kjer so bili otroci cepljeni ker šele pri pregledu cepljenega otroka dobe uradno potrdilo o opravljenem uspešnem cepjenju. Cepljenje izven navedenih dni in ur je vsak dan med uradnimi urami na mestnem fizikatu v Mestnem domu, a ni brezplačno. Starši otrok ki bi jih cepili zasebni zdravnik morajo mestnemu fizikatu takoj predložiti dokazilo o uspešnem cepjenju. Otroke, ki bi jih iz kakršnega koli tehnega razloga — na primer zaradi bolezni — ne bi bilo mogoče cepiti je treba pri javnem cepjenju ali pa med uradnimi urami na mestnem fizikatu opravičiti.

Kdor se pregreši zoper določila o obveznem cepjenju, posebno pa če otroka ne prinese k cepljenju in pregledu, ali se ne opraviči o pravem času, bo kaznovan po določilih zakona o zatiranju nalezljivih bolezni. Seveda je k cepljenju treba prinesiti otroka okopanega in v snažni obleki.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 9. MAJA 1943-XXI.
8.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 8.15 Koncert izjava organist Margherita Nicosia. — 10.00 Poročila za vojake. — oddaja v predbi urada bojevnikov fašistične zveze v Ljubljani za tovariše pod orožjem v Sloveniji. — 11.00 Prenos pete maše iz Brzlike sv. Oznajenja v Firenzi. — 12.00 Razlaga Evangelija v italijanski (O. G. B. Marino). — 12.15 Razlaga Evangelija v slovenski (O. K. Sekovanič). — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Komorna glasba. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.12 Vojaške pesmi. — 13.30 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.10 Operetna glasba. — 14.30 Pesmi in napevi. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.15 Skulj Andrej: Skropljenje sadnega drevja po cvetenju — kmetijsko predavanje v slovenski. — 17.35 Lahka glasba. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Politični komentar v slovenski. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20 Pisana glasba. — 20.35 Narodne himne. — 20.45 Godba Kr. Finančne straže. — 21.25 Koncert Radijskega orkestra in komornega zbora vodi dirigent D. M. Štjanc. — Slovenska glasba. — 22.15 Predavanje v slovenski. — 22.25 Operna pesni. — 22.45 Poročila v italijanski.

**LEPOTNA
PENNA
SAKO
BELL**

pospešuje krvni obtok v koži

Vzpodbuja živahnejše delovanje kožnega tkiva

Saxobell

Vas bo pomladil

Dobi se v drogerijah in parfumerijah

Gospodarstvo

Zgodnja letina v Italiji

Ugodno jesensko vreme in zgodnja pomlad sta letos omogočila pravočasno dovršitev vseh poljskih del in predčasni pričetek rastne dobe. Zato je letos pričakovati, da bodo ozimni posevki prej dozoreli kakor običajno in da bom imeli zgodnjo letino. Tudi vreme se je doslej prav ugodno razvijalo. V Južni in Srednji Italiji se bo pričela žetev zgodaj zorečih vrst pšenice že v začetku junija, zlasti če bo vrme nadalje tako ugodno, kakor je bilo doslej. Korporacijski minister Cianetti je te dni pred korporacijo za žito podal izjavo, iz katere sledi, da je letos z žitom posejana površina na celotno veliko večja, kakor je bila predvidena v obdelovalnem načrtu, ki je določal v ta namen 7.9 milijona hektarjev. Že iz tega razloga se lahko pričakuje za letos povečan pridelek žita.

Vsa skrb gre sedaj za tem, da se pridelek pravočasno spravi s polji. Korporacijsko ministrstvo je pravočasno izdalo vse potrebne ukrepe v pogledu preskrbe delovnih moči, ki so potrebne, da se bo povečan pridelek spravil. Po potrebi se bo v ta namen uporabilo tudi vojske. Istočasno je poskrbljeno, da se bodo izkoristile vse možnosti, ki jih nudi zgodnja letina v pogledu pravilnega izkoriščanja zemlje tudi za drugi pridelek. Kmetijski minister Pareschi je zaradi tega ponovno pozval kmete, naj takoj po končani žetvi pripravijo polja za drugi pridelek, upoštevajoč odlični pomen drugega pridelka za prehrano celotnega prebivalstva.

Vprašanje drugega pridelka na polju, kjer je že obrodilo žito, je letos sprito zgodnje letine posebno aktualno. Italijanske podnebne razmere dopuščajo drugi pridelek v številnih primerih. V mnogih krajih je že običaj, da žitna polja takoj preorjejo, nakar posejejo ne samo ajdo ali strniščno repo, temveč tudi krompir, koruzo, fižol in v določenih predelih tudi riž. Mnogi kmetje so v zadnjih letih potem, ko so spravili prvi pridelek, posadili še krompir in so pri tem dosegli prav ugodne rezultate.

Že lani so bile razpoložne posebne nagrade za pridelovanje riža kot drugega pridelka na polju kjer je bila že požeta pšenica. Priznane so bile tudi ugodnosti onim kmetom, ki so ket drugi pridelek pridelali koruzo, krompir ali fižol. Ugodnost, ki je priznana takim kmetom, je v tem, da si kmet od drugega pridelka lahko pridrži večje količine za lastne potrebe pa tudi za krmljenje živine. Že lani so ti ukrepi pripomogli k povečanju proizvodnje in k bistvenemu olajšanju v pogledu prehrane prebivalstva.

Tudi v ostalih evropskih državah pričakujejo letos zgodnjo žitno letino, zlasti tudi v Španiji, kjer je po prvotni hudi suši v aprilu padlo dovolj dežja in so se posevki naglo razvili. V pokrajini Valencija bodo že v prvi polovici maja želi zgodnje vrste pšenice.

Gospodarske vesti

Letna skupščina Zveze slovenskih zadru- g. V ponedeljek 24. t. m. bo ob 10. uri v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani 35. redna letna skupščina Zveze slovenskih zadru- g v Ljubljani. Po konstituiranju skupščine so na dnevnem redu poročila upravnega in nadzornega odbora, predlogi in pri- tožbe, sklepanje o računskem zaključku, o uporabi poslovnega prebitka ter o podelitvi razrešnice, sklepanje o pročitnu za tekoče leto, nadalje volitve treh članov upravnega odbora in enega namestnika ter dveh članov nadzorstvenega odbora in enega namestnika ter končno določitev skupne vsote, do katere se sme zveza zadolžiti, skupne vsote hranilnih vlog, ki jih sme sprejeti in največjega zneska kredita, ki ga sme zveza dati posamezni članici. Ako skupščina ob napovedani uri ne bo sklepna, se bo čez pol ure začela v smislu pravil druga skupščina, ki bo sklepala ne glede na število zastopanih članov.

Povečanje evropske proizvodnje sladkorja. Znani statistik za sladkorno industrijo F. Licht iz Magdeburga je te dni objavil prvi pregled s sladkorno peso posejane površine v Evropi. Iz tega pregleda je razvidno, da znaša letos v Italiji celotno s sladkorno peso posejana površina 170.400 hektarjev, medtem ko je znašala lani površina, namenjena sladkorni industriji, 150 tisoč hektarjev. V največjem obsegu je narasla posejana površina v Španiji, namreč od lanskih 25.000 na 75.000 ha, kar je v zvezi s povišanjem odkupne cene za peso, ter na Hrvaškem, kjer se je glede na gradnjo nove tvornice dvignila od 4400 na 12.000 ha. Nadalje znaša letos posejana površina na Madžarskem 77.000 ha (lani 77.000), v Srbiji 16.000 ha (9000), v Bolgariji 22.000 (22.000), v Švici 4300 (3800) in v Turčiji 45.600 (292.800). Neb sveto se je zmanjšala površina na Danskem, namreč na 45.000 ha (46.000) in v Belgiji, kjer znaša 50.000 (50.500). Nazadvala pa je v Franciji od lanskih 260.000 na 240.000 ha, kar je posledica večjega pridelovanja oljnih rastlin, ki je postalo potrebno po izložitvi severno afriških kolonij. Statistika Licht poudarja, da so podrobne znanstvene preiskave pokazale, da se s pridelovanjem sladkorne pese pridelna na hektar dvakrat toliko hranilnih enot, kakor s pridelovanjem žita. Zato gre v vseh državah prizadevanje za tem, čim bolj povečati pridelovanje sladkorne pese ne samo za izdelovanje sladkorja, temveč tudi za krmljenje živine.

Preosnova srbskega zadružništva. Srbski ministrski svet je te dni izdal naredbu, ki ima namen ustvariti pogoje za preosnovo celotnega srbskega zadružništva. Po tej naredbi so 3. t. m. prenehale funkcije predsednikov ter članov upravnih in nadzorstvenih odborov pri Privilegiranem agrarni banki, pri Glavni zadružni zvezi, pri Glavni zvezi srbskih kmetijskih združenj s podrejenimi glavnimi zadružami in pri ostalih zadružnih zvezah, izvzemši one, ki imajo sedež v Banatu. Nove predsednike ter članove uprave bo imenoval predsednik vlade na predlog pristojnega resornega ministra. Nadalje določa naredba, da se tudi na uradnostvo imenovanih zadružnih organizacij nanašajo določbe navedene o odstranitvi nacionalno vezanosti oseb iz službe. Predsednik vlade general Milan Nedić je k tem ukrepom pojasnil, da ima naredba namen, omogočiti zadružstvu razširjeno delovanje na

novi podlagi v interesu splošnosti. Delovanje zadružnih organizacij je treba vključiti v državni gospodarski načrt oziroma spraviti v sklad s tem načrtom. Zadružništvo bo temelj nove države kmetov. Zato je treba takoj pričeti z vključitvijo zadružnih ustanov v razdelilno organizacijo naj- važnejših potrošnih dobrin na deželi in v organizacijo za vnovčenje ter oddajo presežkov kmetijske proizvodnje. Ta reforma pa se da izvesti samo s podporo srbskih kmetov in s pomočjo države. Vlada hoče dati zadružništvu važno posredovalno vlogo v blagovni izmenjavi in zlasti v sodelovanju med mestom in deželo. Za kmeta samega je zadružna organizacija posebno pomembna, saj mu lahko le ta organizacija posreduje nabavo kmetijskih strojev, orodja in ostalih potrebščin. Pri imenovanju novih predsednikov in članov uprav bo vlada skrbela za to, da bodo prišli na vodilna mesta strokovno izobraženi zadružni delavci, katerih nacionalne in moralne kvalitete bodo zamenjale uspeh poverjenih jim nalog in ki bodo imeli pred očmi tako interese zadružništva kakor tudi interese države in naroda. Srbski gospodarski minister dr. Milorad Nedeljković, ki je po radiu prečital izjavo predsednika vlade, je še pripomnil, da vlada doslej pri upravnih zadružnih organizacijah ni našla dovolj razumevanja za trenutne razmere in potrebe srbskega naroda. Politična in poslovna enostanost posameznih oseb je predstavljala nevarnost ne samo za zadružništvo, temveč tudi za oskrbo prebivalstva, kar je dalo vladi povod za daleko- sežni poseg.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki roblanci (zamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno mlo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

SPORT

Šest ur in pol za žogo

Današnji nogometni spored na Hermesovem stadionu v Šiški od 9. in 14. dalje ves dan

Tako je in nč drugače, šest ur in pol ure se bodo potili za okroglim usmjem in na enem samem igrišču povrh, tako da bi kdo dejal, da bo ta ureditev že nekoliko enolična. In vendar ne bo tako, kajti na travniku bodo nastopili najrazličnejši ljubitelji tega borbenega sporta. Pa tudi namenjeni teh tekem bodo močno različni. Torej, kako bo prav za prav?

Popoldne ob 9. in potem še ob 10.30 bosta dve tekmi prijateljskega značaja in predvsem za trening, ki sta ga potrebna — takih je gotovo še več med ljubljanskimi nogometaši — in tudi željna Hermes in Vič. Najprej bosta igrali obe rezervi, za njima pa še obe prvi moštvi. Vstopnina za ta del spreda je posebna, in sicer izredno nizka po L. 4, 3. in 2 po izbiri.

Popoldne ob 14. odn. ob 17. bosta na vrsti obe glavni teki dneva, in sicer najprej prvenstvena tekma II. divizije

ZABJAK — KOROTAN

Kot zadnja pa tekma enakega naslova iz I. divizije

Dopolavoro t. t. — Mars

Stanje v prvenstvenih tabelah je do danes naslednje:

I. diviziji: 1. Ljubljana, 2. Hermes, 3. Mars in 4. Dopolavoro t. t. in II. diviziji: 1. Mladica, 2. Korotan, 3. Vič, 4. Zabjak.

Med obema tekama za točke bo še tretja tekma s čisto posebnim namenom in čisto posebnimi igralci. Obe moštvi bodo sestavljali nogometni sodniki na eni in nogometni funkcionarji na drugi strani. Čisti dohodek je namenjen za podporo slepcev.

Vse tekme, od jutra do večera, bodo na Hermesovem stadionu v Šiški.

Spored po igriščih v Italiji

Čeprav je naslov novega državnega prva- ka v nogometu za letos že oddan z vs- mi častmi in razčaranji, je vendar nogo- metno življenje za zdaj le še v ospredju vsega sportnega življenja. Predvsem vlečejo kvalifikacijske tekme za odhod drugega udeleženca iz divizije A, dalje zaključne tekme za točke v diviziji B in slednjič izbirne tekme za prestop iz divizije C v divizijo B. Od teh tekem bodo danes odigra- ne naslednje:

v Firenci: Venezia—Triestina (kvalifika- cijska), prvenstvene tekme divizije B: v Napulju: Napoli—Cremone, v Pe- scari: Pescara—Siena; v Bustu Arsiziu: Pro Patria—Fañulla, v Novari: Novara—Mater, v Alessandrii: Alessandria—Padova, v Modeni: Modena—Spezia in v Brescii: Brescia—Anciniana.

Med izbranimi tekmarji tučata raznih kandidatov iz divizije C nas predvsem za- nima usoda naše sosede Gorzice, ki vsaj dozdaj uspeva in mora danes v eno- ko važni tekmi nastopiti v Apuanii proti enajstorici Carrarese.

SK Zabjak. Igralci I. moštva naj bodo najkasneje ob 13.30 uri na igrišču v Šiški.

Strnjen blok odločne volje

Močne, enostavne in jedrnat besede, ki jih je spregovoril Duce 5. t. m. z zgodovinskega balkona Beneške palače v Rimu, še vedno odmevajo po vsej Italiji. Narod je poslušal besede svojega voditelja, prečel vere in zaupanja, kakor vselej doslej; tiste preproste vere narodov, ki tudi v najtežjih trenutkih gledajo samo naprej in so pripravljene doprinesiti tudi najvišje žrtve v misli na bodočnost domovine. In italijanski narod je poslušal Mussolinijeve besede, ki so bile odkrite in jasne, odločne in močne, in videl je v njih najboljšo jamstvo za boljšo bodočnost.

Tako sta se narod in njegov vodja zopet srečala, spoznala in strnila v dve enaki močni gotovosti: vere v fašizem, ki pomeni danes narod, in vera v poplajanje vseh ve- lidih žrtve z znago. Vera v fašizem pomeni, kakor je dejal tudi Tajnik stranke v svojem znamenitem poročilu, vero v najboljšo ita- lijansko tradicijo, vero v največje vrline italijanskega naroda, vero v vse tisto do- bro, kar bi se bilo po vojni izgubilo, ako bi fašizem ne bil nastopil v njegovo obrambo.

Duce dobro ve za vse žrtve, ki jih je ita- lijanski narod doprinesel v tej vojni za boljši mednarodni in notranji rel, kakršnen ustreza Mussolinijevi zamišli prevince na vseh področjih življenja. In Italija se za- veda, da je bila že vse od prvega trenutka tega konflikta v prvi bojni črti. Obramba takšnega izpostavljenega položaja ni mo-

goča brez velikih žrtve, brez trpljenja in težkih trenutkov, v katerih se mora uvelja- viti strnjnost vseh narodnih sil, povezanost v eno samo odločno voljo. Samo takšne žrtve, ki izhajajo iz neomahljive volje, la- hko naposled poplača neizbežna zmaga.

Ker Mussolini pozna to odločno voljo italijanskega naroda, ki jo je izkazalo na tisoče in tisoče najboljših italijanskih sinov na vseh zunanjih in domačih bojiščih, je lahko temu svojemu narodu dal tudi zagot- ovilo v srednjejo bodočnost ne glede na se- danje težke trenutke. Vera, ki jo je izrazil, pa je vera vsega italijanskega naroda, ka- kor je to pokazal ne le neposredni odmev njegovih odločnih in jasnih besed na Bene- škem trgu, temveč tudi odmev njegovih izjav po vsem Apeninskem polotoku.

In prav zato, ker se zaveda zvestobe svoj- jih najboljših, ogromne večine vseh Italia- nov, kjer koli žive, je lahko dojal svojim izjavam tudi nekaj kategoričnih imperati- vov, ki jih narekuje sedenji položaj: »Čast tistemu, ki se bori, prezir tistim, ki se skri- vajo, in svinec za izdajalce, katerega koli čina ali rase!«

Kakor vselej, bo italijanski narod s svoj- im discipliniranim zadržanjem, svojo vo- ljo in neomajno vero tudi to pot dokazal svojemu vodji, da razume njegov poziv In stnil se bo v en sam neporušen blok od- ločne volje, ki vidi pred seboj samo en cilj: zmago.

popsem razumljivo, da je Anglija prevzela za- stopstvo poljskih interesov, čim je Stalin po- kazal vrata zastopniku generala Sikorskega. Po vsem tem smo lahko prepričani, da bo Stalin, čim bo poljski »veleposlanik« Romer zapustil sovjetska tla, lahko »likvidiral« še vsa ostala poljska razumstva in meščanstvo v Rusiji, ne da bi zaradi tega prišlo do kakršnega koli »neumestnega« odkritja, ker bo vse poravnano »v družini«. Morda bodo to pot povsem iz- ginila tudi trupla novih žrtve, da ne bi komu prišlo na misel, da bi svet presenetil svet s kakim neprijetnim odkritjem.

Ako se omejimo samo na nekaj kar mora zbuditi odpor proti metodam angleške politike v zvezi s katynskim odkritjem, potem pač ne smemo prezreti dejstva, da je bila ob odkritju pokola pri Katynu edina skrb angleških poli- tičnih združenjov ta, da so odkrili tehnično napako v stvari, namreč protokolarno napako, ki jo lahko očistijo poljski vladi. O dvanajst tisoč trupel, ki so jih našli pri Katynu, pa ni bilo niti besede. Angleški politični zdravniki se niso niti potrudili, da bi demantirali možnost takšne najdbe. Res je, da je bilo težko zanikati tako očito dejstvo toda v politiki je mogoče vse zanikati. Angleškim političnim zdravnikom pa se je zdelo tudi to odveč. Njim se je zde- lo važno samo to, da najdejo izhod iz zagate, da bi potem lahko dokončno prepustili svoji usodi tako poljsko vlado kakor Poljsko in njen narod, da bi jih niti spomin na poljsko zadevo ne motil več. Tako so sredi teh »velikih« poli- tičnih prizadevanj pozabili tudi na sam deman- ti nemškega odkritja. Seveda Angležem 12.000 trupel več ali manj ne pomeni mnogo. Zgolj formalna politična veda, kakršna je angleška, nima k takim človeškim zadevam prav nič pri- pomniti. To lahko zanima kogarkoli, na primer ljudi, ki imajo še nekaj človeškega čuta in ki so v nemškem odkritju o sovjetskem grozode- stvu nad poljskimi oficirji videli pravo člove- ško tragedijo, toda za angleško politično misel- nost (da o obljaviški niti ne govorimo) ne predstavlja vse to niti skromnega dejstva, temveč samo »neprijeten incident«, ki je lahko le toliko važen, da nudi angleški politiki ugo- den povod, da se dokončno odkrija poljske vlade in Poljakov sploh.

Zato se nihče ne bo čudil, ako bo Anglija izdala »svojo« Poljsko, saj ne bo to prvič v zgodovini. Levji delež krivde na vseh delitvah Poljske pripisuje zgodovina itak Angliji, ki je bila vselej zaveznica držav, ki so si Poljsko delile: Avstrije (v nasledstveni vojni), Prusije (v sedemletni vojni) in Rusije (v Napoleonovi vojni). Vselej je morala te račune plačati Poljska. Nobenega dvoma ni, da bo plačala tudi to pot. V tem pa je vsa tragedija te farse angleške politike, ki jo je sprožilo katynsko odkritje.

IZŠEL JE

drugi del slovitega romana

„Deževje je prišlo“

Oni naročniki »Dobre knjige«, ki knjige sami dvigajo v upravi naših listov, lahko takoj pridejo ali pošljejo tudi po novo knjigo. Ostalim se te dni dostavlja na dom.

V podrobnih prodaji se dobi knjiga v vseh knjigarnah ali v naši upravi v Narodni tiskarni. Broširan izvod velja 13 lir, vezan in na boljšem papirju tiskan pa 28 lir.

Oba dela romana »Deževje je prišlo« lahko dobite po znižani ceni, s tem, da se naročite na zbirko »Dobre knjige«. Naročniki za nazaj pa se seveda sprej- majo le tako dolgo, dokler je na razpo- lago še kaj izvodov prvega dela romana.

Kronika

• **Smrt italijanskega častnika v angleškem ujetništvu.** Iz nekega angleškega ujetniškega taborišča v Indiji se je vrnil med drugimi tudi vojaški kapitan Fra Ginepro. Povedal je, kakšno usodo je doživel kapitan Pio Viale iz San Rema, ko so ga Angličani zajeli na lbijskem bojišču. Kapetan Viale je bil strasten fašist in ni skrival svojih čustev do domovine. Dne 21. aprila je ponovno manifestiral za fašizem, nakar so ga v taborišču pobili do smrti.

• **Grof Volpi di Misurata v avdicni pri papežu.** Sveti oče je sprejel te dni v zasedbi avdicni grof Volpi di Misurata.

• **Umrl je general Barrera.** Iz Madrida poročajo, da je umrl general Emilio Barrera, general, ki mu je bilo v vojaškem oziru podrejeno področje Barcelone za časa diktature Primo de River.

• **Tečaj za muslimanske zgodovino v Rimu.** Na rimski univerzi so 6. maja otvorili tečaj za zgodovino muslimanov. Pobudo za tečaj je dala kraljeva Italijanska akademija. Tečaj se vrši v okviru središča študij za bližnji vzhod.

• **Uporaba lanenega olja za prehrano.** Prof. Antonio Dona dalle Rose iz Rima poroča, da se mu je posrečilo najti postopek, ki omogoča uporabo lanenega olja v prehranski nameni. Imenovani učenci je našel pot, kako se laneno olje lahko uporabi kot nadomestilo za jedilno olje in maslo. Postopek profesorja Dona dalle Rose bodo začeli takoj praktično izkoraščati.

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** Svoje življenje je dala na oltar materinstva ga. Zora Košenova, po rodu Rakovec. Za njo žalujeta sopro, sinček Vekoslav in številno drugo sorodstvo. K večjemu počitku bodo blaga pokojnico spremenili v nedeljo ob pol 17. iz hiše žalosti, Rožna dolina, cesta XV. št. 14, na viško pokopališča. — Umrl je mizar gospod Ivan Lotrič. Zapuščila soprogo, dva sinova in hčerko. Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob 15. iz kapele sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje vdova po okrajnem tajniku ga. Angela Svoboda. Na zadnji poti bodo drago pokojnico spremenili v nedeljo ob pol 15. iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnim bomo ohranili blag spomin, svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Smrt generala Dragomira Popovića.** Umrl je general Dragomir Popović, ki je svoj čas dolgo vrsto let služboval v Ljubljani. Tu si je bil tudi izbral zakonsko družbo go. Desanko iz ugledne družine Sedevih v Prisojni ulici. Sredi avgusta 1933 je zapustil Ljubljano. General Dragomir Popović se je bil udeležil že prve svetovne vojne in je bil v njej hudo ranjen. Gospe vdovi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

u— **Zadušnica po rajnem Francu Kupniku,** veleposredniku v Koprivnici. — Rogoški Slatini, umrlemu dne 2. t. m., bo v frančiškanski cerkvi v ponedeljek dne 10. t. m. ob 8. uri jutraj.

u— **Javna zahvala.** G. dr. Guzelju Vladimiru, šef-primariju kirurške klinike izrekam za odlično uspešno težko operacijo najiskrenejšo zahvalo! Pavla Hočevar.

u— **Nedeljsko dežur, zdravniško službo** bo opravljal od sobote ob 20. do ponedeljka do 8. jutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Stefanova 7/I.

u— **Dr. Branko Volavšek,** specialist za notranje bolezni, je odprl privatno prakso na Tržaški cesti 10-II. Ordinira od 2.—4.

u— **V ponedeljek se zaključijo vpisi za sodelovanje na razstavi umetnosti,** namenjene sportu. Udrugi slovenskih umetnikov in prireditelji odbor umetniške razstave, namenjene sportu, opozarjata vse umetnike, da se 10. t. m. zaključijo vpisi za udeležbo pri razstavi. Obrazci za prijave se lahko dvignejo na sedežu prireditelne odbora v Beethovnovi ulici št. 2. Naši umetniki se ne smejo odtegniti tej razstavi, ki

Prijateljci Mariji G.

za 60 letnico.

Dekliškim otkom nagelj cvetja dal je, klobuki fantov s krivici so za trakom, odeta vas s skrivnostnim je somrakom, čez njo gre rožmarinska pesem v dalje.

Odmlaklil čas nas v večne je razdalje, vse odhitelo je ko z brzovlakom in jadralom vrh neba oblakom, zagrnj sončne ure sence val je.

Kaj je ostalo od mladosti dneva, od srčnega svetlišča in oltarja, od našega prešernega usmeva?

Mladostni sreči utripe srce udarja, iz daljnih dalj ljubizni žar odseva, spominu rože tak večerna zarja.

Mara Tavčarjeva.

jim bo v veliko moralno in gmotno zaščeno. Razen znatnih nagrad, ki jih je razpisal odbor, bo siedenjsi podeloval pri oblativih, zavodih ter raznih osebnostih za olajšanje prodaje del umetnikov. Tako bo vsak umetnik lahko dobil pravčno nagrado za svoj plemeniti trud.

u— **Strokovno popravilo Vašega gramofona** bo izvršeno v kratkem času in za mal denar le v specialni delavnici Everest servis — Prešernova ul. 44.

u— **Dovolj dežja.** V zgodnji pomladi smo letos tožili nad sušo, zdaj pa nas maj kar preveč zaliva. Tudi v petek čez dan so se vrstili nalivi in ponoci je spet deževalo. Dnevna temperatura je bila 17°C, v soboto jutraj pa 10°C. Barometer je čez noč še nadalje padel, in sicer na 760 mm. Dopoldne je spet skoraj neprestano pršilo.

u— **V danek »Pred koncertom Egressy-Auersperga«** v večeršnjem »Jutru« se je vrnila velika pomoč: gđ. Ada Auerspergova ni študirala v Ljubljani pri g. prof. A. Trostu, marveč pri g. profesorici A. Trostovi z Glasbene akademije, ugledni in priznani pedagogini za petje. Pomota, je nastala zaradi nesporazuma v redakciji sami in ne odgovarja zanjo gđ. Auerspergova.

u— **Dijaki (inje).** 3. in 4. razr. gimnazije ter 4. razr. meščanske šole prijavite se za posebne instrukcije v predmetih za malo maturo. Ločeni oddelki po solah in razredih! Učni honorar nizek. Poučujo profesorji, strokovnjaki. Informacije in prijave tudi danes v nedeljo dop. od 9.—11. ure. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole, Mestni solni trg (Kongresni) 2, II. nadst. Središče mesta!

u— **Chopinove klavirske skladbe** tvorijo pretežni del koncertnega sporeda, ki ga bo izvajal jutri ob 7. zvečer v veliki filharmonični dvorani slavni pianist Carlo Vidusse. Na sporedu je po 12 Chopinovih Etude iz opusa 10 in 25. Mislimo, da slavnim umetnik ni mogel z nobenim drugim sporedom tako ustreči naši koncertni publiki, kakor ravno s tem, da je dal na spored toliko Chopinovih skladb. Vidusse pa ima tudi vse predpogoje za najodličnejšo izvedbo teh del, kar je dokazal na velikem Chopinovem festivalu, ki se je vršil pred leti v središču poljskega koncertnega življenja, v Varšavi, kjer je dobil prvo najvišjo nagrado. Poleg Chopina bomo slišali jutri zvečer še 6 Etude sodobnega italijanskega skladatelja Ferrar Tracate in znamenito Beethovno Sonato op. 10 kot uvod k pianističnemu večeru. Na koncert siavnega mojstra opozarjamo. Predprodaja je v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Knjiga E. Deržaja: »Podoba«** je izšla. Naročniki jo prejmejo tekem tedna, dobijo jo pa tudi pri založbi »Viharnik«. Pred škoftjo 15-1. Knjižotorna cena 76 lir.

u— **Najljubša pereča popravila hitro, strokovno in poceni** Everest servis, Prešernova 44.

u— **XIV. simfonični koncert** letošnje sezone bo v ponedeljek 17. t. m. ob pol 7. zvečer v veliki unijski dvorani. Tudi ta koncert bo vodil dirigent Drago Mario Sijaneč. Kot solistka bo sodelovala znamenita pianistka Rossana Bottal-Orlandini. Spored koncerta pa je naslednji: 1. Mancinelli: Beg zaljubljenec iz Chlogie, iz suite »Beneški prizori«; 2. Rahmaninov: Koncert v c-molu za klavir in orkester (solistka ga. Rossana Bottal); 3. Čajkovski: Simfonijski št. 6 v h-molu, op. 75, ki je znana pod imenom »patetična«. Predprodaja za koncert se bo začela v sredo, 12. t. m. dopoldne v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Maturantom gimnazije sporočamo, da bomo v začetku maja pričeli tečaj,** v katerih se bo temeljito poučevala in predelala vsa učna snov, ki je potrebna za višje in nižje tečajne izpite. Poučevali bodo profesorji. Javite se pravočasno in ne zamudite ugodne prilike! Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij, Mestni trg 17. I.

u— **Opozorilo!** Specialna delavnica za precizna popravila pisalnih in računskih strojev je Everest servis, Prešernova 44. Popravila izvršuje hitro in po zmerni ceni.

u— **Kdor išče službo, naj ne pozabi,** da mu bo v vsakem poklicu potrebno znanje knjigovodstva. Brez knjigovodstva ni poklica, ne obrti, ne trgovine in zlasti ne

uradniškega poklica. Zato ne zamudite prilike in se pravočasno naučite knjigovodstva po prof. Šičevi knjigi, ki se dobi v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3.

u— **Večer opernih arij** bo v sredo 12. t. m. ob 19.30 v Frančiškanski dvorani. Nastopila bosta tenorist Tibor Egressy in Ada Auerspergova. Vstopnice za koncert, na katerem bodo izvajala dela Verdia, Puccinija, Donizettija, Cilea, Wagnerja in Bizeta (med drugim tudi dueti iz »Butterfly« in »Boheme«), so že naprodaj pri Sillogu v Frančiškanski ulici 1.

u— **Splošna delavska gospodarska zadruga »Železničarski dom«** vabi svoje člane na redno letno skupščino, ki bo v nedeljo, dne 23. maja 1943 ob 8.30 v zadrugi hiši Novi trg št. 2 v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev in konstituiranje skupščine. 2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 3. Predlogi in priporočila. 4. Sklepanje o letnem sklepnem računu o uporabi poslovnega prebitka in podelitvi razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru. 5. Volitev 2 članov upravnega in 2 članov nadzornega odbora. 6. Raznotherosti. Če ne pride ob določeni uri za sklepčnost zadostno število zadrugnikov, se vrši druga skupščina pol ure pozneje z istim dnevnim redom, ki sklepa pravilno ob vsaki udeležbi (čl. 35). — Odbor.

u— **Vodstvo »Korepetitorija«** vabi dijak središjih, meščanskih in ljudskih sol, da se vpišejo k nam, kjer dnevno uspešno poučujemo vse solske predmete. Po želji tudi posebne ure iz posameznih predmetov (razlaga, naloge, izpraševanje). Važno za one, ki žele konec leta polagati razredne in privatne izpite! Honorar zmern! Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij, Mestni trg 17. I.

u— **Slovenski čebelar.** Tudi 5.6. številka objavlja bogato vsebino, zanimivo prav tako za čebelarje: Čebela in ljudska prehrana; Čebela, kmetovalčeva koristna pomočnica; Medeno žganje; Rusko čebelarstvo; Važnost čebelarstva za prilagajanje deteljnega semena; Mnogo pridela aje itd. Sami čebelarji pa bodo s posebnim zanimanjem čitali prispevek: Čebelarstvo knjigovodstvo; Bohinjska čebelarstva bratovščina; O načrtih za nove čebelnjake; o čebelarju Janezu Modicu in drugo. Objavljena je tudi lepa pesem Cvetka Golarja: Čebela na paši.

u— **Učite se strojepljanja!** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji prično v torek dne 11. maja. Desetprstna učna metoda. Specialna strojepljanjska šola: Največja moderna strojepljanjska, raznovrstni stroji. Učnina zmerna. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Informacije, prijave dnevno: Trgovsko učilišče »Christofor« učni zavod, Domobranska 15.

u— **Za otroke iz mestnega središča** bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper kozo v ponedeljek 10. maja ob 16. uri v mestnem fizikatu v Mestnem domu, prav tako pa isti dan ob 17. uri tudi v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici št. 2. K pregledu naj pa starši prinese v Mestnem domu cepljene otroke spet v Mestni dom 17. maja ob 16. uri, prav tako pa 17. maja ob 17. uri tudi v mestno zavetišče v Japljevi ul. št. 2. K cepljenju je treba prinesiti vse leta 1942. rojene otroke, ki doslej sploh še niso bili cepljeni, enako pa tudi vse letošnje leto rojene otroke, ki so stari manj kot 3 mesece.

u— **Za otroke iz južnega dela mesta** in v Viča ter Gilne bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper kozo v torek 11. maja ob 17. uri v ljudski šoli na Grabnu, Zolova cesta, in isti dan ob 17. uri tudi v ljudski šoli na Viču. K pregledu naj starši otroke prinese v ljudsko šolo na Zoisovi cesti 18. maja ob 17. uri in isti dan ob 17. uri tudi v ljudsko šolo na Viču. K cepljenju morajo starši prinesiti vse otroke, ki še sploh niso bili cepljeni, in tudi one, pri katerih cepljenje doslej ni bilo uspešno, ne oziraje se na to, ali se starši dobili vabilo k cepljenju ali ne. O opravljenem cepljenju in pregledu dobe starši pisмено potrdilo, ki naj ga dobro shranijo, saj bo to potrdilo treba pokazati pri vpisu otroka v šolo. Vse drugo o cepljenju je na razglasihi, ki so nalepljeni na vseh oglašnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih prostorih.

u— **Sadlarska in vrtnarska podružnica I.** sporoča, da dobijo člani naročene paradiznike sadike v Mestni vrtnariji v ponedeljek in torek dne 10. in 11. t. m. od 8 do 11. dopoldne. Zamudniki bodo ostali praznih rok.

u— **Slasčičarna »Bled«** odpre 10. t. m. svojo podružnico v novem lokalu na Miklošičevi cesti št. 18.

Prof. Miloš Brišnik

Potočnikova 8

ZOPET REDNO
POUČUJE SOLOPETJE

u— **Novi jezikovni tečaji italijanščine, nemščine, angleščine in francoščine** se bodo pričeli dne 10. maja. Zato vabimo, da se prijavite čimprej, ker se bodo tečaji mogli vršiti le ob zadostnem številu prijavljenecv. Tečaji so oblastveno dovoljeni. Honorar zmern. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij, Mestni trg 17. I.

u— **Cenjene dame!** Za vsako bravo obleke dobite odgovarjajočo torbico v trgovini Köhler, Prešernova ulica. Torbice se zunanaj ne razstavljujejo.

u— **Instrukcije — Novi (Turški) trg 5.** Priprava za razredne, privatne, nižje in višje tečajne ter završne izpite na središjih in meščanskih solah. Posebna priprava za dijak 3. in 4. razredov središjih in meščanskih sol se začne 17. maja. Honorar za vso pripravo zelo nizek. Vpisovanje dnevno od 8.—12. in od 14.—16. Novi (Turški) trg št. 5, III. Instrukcije.

u— **Da obvarujete Vaše krznenne pišče** in ostalo kožušarino pred molji, jih prinesite čez poletje v shrambo in popravilo »Kožuhovna«, Danilo Predalič, Ljubljani Sv. Petra c. 18.

u— **Imetniki starih gramofonskih plošč, pozor!** Z ozirom na velko naknadno ponudbo bo trdnika »Everest« zopet kupovala stare rabljene in zlomljene gramofonske plošče in gramofone od ponedeljka naprej po novi zvišani ceni. Zato vabi interese, naj princse vse plošče, namenjene za prodajo, takoj trdniki »Everest«, Prešernova 44.

u— **Nesreče.** V petek so sprejeli v ljubljensko bolnišnico spet nekaj ponesrečenecv in mesta in z dežele. Desno nogo si je zlomila pri padcu 63letna železničarjeva žena Neža Sornova iz Ljubljane. 12letnega pastirja Lučka Zalarja iz Tomišlja je konj brcnil v trebuh.

Vavpotičeva razstava bo v sredo zaključena

Zadnje vodstvo na Vavpotičevi razstavi bo jutri ob enajstih; razstava bo nepreklicno zaključena v sredo 12. maja.

Na prodaj je še nekaj Vavpotičevih umetnin, ki si jih interese morejo ogledati na razstavi v paviljonu. Med temi so »Bosanski konjičci«, iz časa slikarjevega službovanja v prvi svetovni vojni, »Žena pri kopanju«, ženski akt iz umetnikove praške dobe, kompozicija »Sestric«, »Dekle ob vodi« ter razni grafiti listi iz vseh razdobj Vavpotičevega ustvarjanja.

Opozarjamo solska vodstva, da bo po učna retrospektivna Vavpotičeva razstava odprta le še do srede 12. maja; za skupinske obiske je vstopnina, kakor po navadi najnižja.

Z Gorenjskega

Himmeler na Gorenjskem

Drugi dan svojega bivanja na Koroskem se je državni vodja SS in šef nemške policije Henrik Himmler pripeljal s koroskim pokrajinskim vodjo dr. Rainerjem na Gorenjsko. Preden se je avto vzpel čez Ljubelj, si je Himmler ogledal Rož in zlasti tiste kraje, kjer so svojčas bile bitke. Na Golniku je Himmler obiskal ranjence. Nato je bil slovesno sprejet na glavnem trgu v Kranju. Vpisal se je v zlato knjigo. Na krajskem pokopališču je položil venec na grob nekega strahulca, ki so ga ubili komunisti. Nato se je odpravil v St. Vid, da si ogleda vzgojni zavod. Potem je bil sprejet pred šol. posopjem v Domžalah, nakar se je popeljal na Bled, od koder se je po kratkem posvetovanju vrnil v Celovec. To je bilo v ponedeljek.

V torek dopoldne je Henrik Himmler z dr. Rainerjem obiskal celovski deželni dvorec. V deželnem arhivu mu je profesor Wutte razkazal listine in knjige, ki govorijo o narodno-političnem razvoju koroske dežele. Prof. Kranz-mayer pa mu je razložil uspehe jezikovne raziskovanj na področju nekdanje Kantanije. Opoldne je Henrik Himmler, ki ga je dr. Rainer spremljal do deželne meje, zapustil Korosko.

V torek zvečer je prispel v Celovec nadzornik narodno-političnih vzgojnih zavodov, višji skupinski vodja SS Heissmeyer. V sredo dopoldne se je posvetoval s pokrajinskim vodjo dr. Rainerjem o narodno-politični vzgoji na Koroskem in na Gorenjskem. Med svojim bivanjem na Koroskem je Heissmeyer obiskal narodno-politična vzgojna zavoda v Spannheimu in v St. Vidu ob Savi.

Smrt starega pismonoše. V Naklem je umrl po daljši bolezni pismonoša Jože Tomazin. Bil je več let krojač, potem pa 28 let pismonoša v Naklem. K p-grebu se je zbralo mnogo ljudi. Na Jesenicah je umrla gospa Antonija Laznikova.

Spodnja štajerska

Nov mladinski vodja brežiškega okraja. Dosedanji mladinski vodja brežiškega okraja Sturm je prevzel vodstvo mladine mariborskega mestnega okrožja. Njegov naslednik je Karel Heinz Wippel.

Ob 100-letnici rojstva pisatelja Petra Roseggerja imajo tudi na Spodnjem štajerskem spominske prireditve. Tako prireditelj je bila tudi v Brežicah. Dekliški pevski zbor je prepeval štajerske pesmi, nakar je inž. Busbach predaval o Roseggerjevem življenju in delu. Sledile so recitacije Roseggerjevih štajerskih pesmi in ertice.

Delovne knjžice za tuje delovne moči se uvedejo v Nemčiji s ponedeljkom 10. t. m. Knjižice razdelijo delovni uradi. Inozemski delavci ali nameščenci morajo knjižice izročiti takoj pri sprejemu v podjetje. Kadar zupustijo državo, morajo knjižico vrniti delovnemu uradu.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli: 46-letna zasednica Rozalja Köttingova, 69letni upokojeni železničar Janez Venšnikar, 36-letna gostinčarica in posestnica Kristina Sabolekova z Janzevega vrha, 2letni pekovi sinček Anton Gregorič in 3letna zasednica Marija Tinnauerjeva. V Studenčih pri Poljčanah je umrl 11letni upokojeni višji finančni naizornik Jožef Majhen, v Ptuj 68-letni upokojeni finančni uraden Jakob Glasser, v Stari vrsi pri Brežicah pa Marija Petsehauerjeva, vdova po gostinčarju, trgovcu in posestniku.

Iz Hrvatske

Mednarodni sestanki filmskih strokovnjakov v Zagrebu. V kratkem bo v Zagrebu več mednarodnih filmskih sestankov, med drugimi tudi kongres za ozki film. V zvezi s pripraviimi za skupščino je odpotoval v Berlin načelnik oddelka za film pri glavnem ravnanstvu za propagando Marjan Mikac.

Nova bolnišnica v Zagrebu. Mestni odbor Ročnega križa v Zagrebu je uredil posebno bolnišnico. Po naklonjenosti merojalnih oblastev je bilo šolsko poslopje v Kraljiški ulici izročeno v ta namen. Za ureditev bolnišnice je bilo potrošeno 8 milijonov kun. V bolniških sobah je postavljeno 250 postelj. Po sedanjih načrtih bo bolnišnica odprta med 15. in 20. majem.

Spominčice na grob

Vilharjevi mami

Vračam se nazaj v oni tih šepet očarajoče majinske noči, ko Te je pred letom usoda s trdo nepopisno muko odtrgala od Tvojih dragih otrok, ki so Ti preostali kot edina dediščina v življenju, polnem muke. Sonce je ugašlo, dan je umiral in na zemljo je legel tih večer. Bil je tih, miren in resen. Nekaj otožnega in težkega je bilo v tem miru in resnosti — kakor da je dahnila vanj postelja smrti. Ob tistem krasnem večeru poslanka majinskega cvetja, ko je krvavelo sonce iz velike rane, ko je molčala in se šušila drhte vse priroda — sem stopila z opetkajočim korakom k Tvojem ležišču, kjer sem Te našla že povsem izčrpano. Dolgo in pritaženo sem zrla v Tvoj šušljavi obraz. Koliko vzdihov se je izvil iz Tvoje izmučenega srca, kolko molitev si pošiljala k Bogu za odpuščajo odpuščino! Niti dihati si nisem upala, tih sem sklonila glavo in solza mi je kanila ob veličini Tvoje trpljenja. Poljubila in bežala sem to ubogo koščico roko v vsaj videni nemoči, v duši pa mi je vstajala polagoma težka in bolesta misel. Takih večerov človek ne pozabi lahko, zapišejo se mu globoko v spomin.

Vsa vdana in žrtvovana družini, si junaško hodila težko pot ob strani slepega moza. Kot vdana življenjska tovarišica in mati si domelja z angelskim potrpljenjem lajšati strašno temo največje bolesti — izgube vida. Občudovali so Te vsi bližnji znanici, ki so Te poznali, kako si z redko uvidenostjo in tenkim čutom premostila najtršo preizkušnjo, kako je bil Tvoj dom vključ vsemu vedno, zatočišče toplote in prijetne domačnosti. Tvoja nadnaravna sila odpojedovanja in samozatajevanja Ti je spetela neveljavi venec spoštovanja in hvalečnosti Tvojih dobrih otrok in vsakogar, ki je poznal Tvoje gorje!

Mnogi so Te kopolili, mnogi prišli pomoliti za Tvoj dušni mir in pokoj. Le redki pa so se mogli poglobiti v ona stranska neodumljiva skrivnostna razodetja, ki so jih zrcalile Tvoje tako ostro zarezane poteze smrtnega lika, v Tvoje koščene roke, ki so se v svoji nadčloveški boli z vsjo kreivostjo oklenile križa. Zares Tebi, samarjanki, nepopisna mučenica v življenju — Tebi ni bilo priščeno. Z nadnaravno požrtvovalnostjo, s katero Ti je stregla brez odmora Tvoja dobra hčerka Hilda in sinko Ervin, si v slutnji, da ugaša Tvoje življenje, izmučena in v polni zavesti segla s svojo koščeno roko v slovo in Tvoj pogled jim je upodobil neizbrisni spomin gorjupa trpljenja skrbne matere, ki se je odmaknila za vedno.

Odpodij se v naročju matere zemlje, Ti do slednjega diha za dom utripajoče srce. Šop spominčic-pa naj krasi Tvoj goimlo in naj Ti velja večni spev »Ne zabim Te«

Anica Tomaničeva.

A. ALEXANDER:

36

POZABLJENI NAPEV

ROMAN

Huntington je prikimal.

»Začniva torej!« je rekel Hearn. »Sliva?«

»Hruška!« je naglo odgovoril detektiv.

»Konj?«

»Osel!«

»Mesto?«

»Vas!«

Tako sta nadaljevala nekaj časa. Snyder ju je gledal in se vpraševal, ali nista znorela.

»Ste zdaj razumeh?« je vprašal kapetan in mahoma prekinil igro.

»Da,« je Snyder pritrdil. »Če more ta bedarija kaj pomagati...«

»Prepustite vso skrb meni,« ga je prijazno zavrnil Hearn. »Naj se vam zdí igra še tako bedasta, kadar koli sem jo s kom zaigral, je moj nasprotnik ali zmagal in se odšel veselit zlate sobode, ali pa je izgubil in končal na električnem stolu!«

Snyder je vidno prebledel.

»Začniva!« je rekel osumljenec, a glas mu ni bil

voč tako trden kakor prej.

»Torej!« je rekel policist. »Kura?«

»Gos!« je odgovoril Snyder, ne da bi pomislil.

»Stric?«

»Teta!«

»Oporoka?« je veselo zaklical Hearn.

Snyder je bil že zinil, da bi odgovoril, a zdaj ni našel besede.

Molk je postal mučen.

»Dvajset sekund!« je s tihim, boleznim glasom rekel Hearn.

Snyder je poskočil. Oči so mu brezumno zažarele. »Sekunde šteje!« je zavpil v nepopolnem razburjenju. »To je... to je...«

»Nekaj povsem naravnega!« je mirno končal kapetan. »Sekunde moram šteti: potrebno je. Sicer vas pa ne razumem: zakaj niste prejle odgovorili, dedič? To bi bila neškodljiva beseda — beseda, ki bi jo lahko izrekel tak morilec kakor nedolžnik.«

»Strašanski človek ste!« je Snyder zastokal. »Kako veste, da sem hotel reči baš, dedič? Res sem hotel tako reči, ali...«

»Bali ste se,« je Hearn dokončal. »Brez vsakega vzroka...

„Apno obogati očete, osiromaši pa sinove“

pravi ljudski pregovor, ki je jedrnat opozoril, da je potrebna pri apnenju obdelane zemlje pravičnost — Na apno ne reagirajo vse rastline enako

Kako važno je za kulturne rastline gnojenje z apnom in kakšen pomen ima trošenje apna zlasti po vrstovih, je bilo tudi v teh stolpcih že večkrat razloženo. Apno je za rastline nepogrešno in ga vedno najdemo tudi v rastlinskem pepelu. Prav tako morajo v botaničnih institutih, kjer eksperimentirajo z vzgojo rastlin v hranilni vodni raztopini, vreči vanjo tudi nekaj apna. da rastlina lahko uspeva.

Apno preprečuje skisanje zemlje

Dasi je apno v zemlji običajno dovolj za potrebe rastlinske prehrane, je vendar koristno, da ga od časa do časa nekaj raztrosimo po njivah in vrtovih. Apno pospešuje z vezanjem kislin razkroj organskih snovi v zemlji in preprečuje njeno popolno skisanje. Apno lahko že v kratkem razdobju spremeni debele plasti šote, ki so v njej nakopičeni ostanki odmrlih rastlin, zelo bogati na ogljik in nepopolno razkrojeni zaradi pomanjkanja zraka, in s tem, da omogoči bakterijam načeti kislo šoto.

Celo v običajni zemlji, ki v njej ni mnogo strušenine, se poveča po primešanju majhnih količin apna v prahu že v nekaj dneh število zarodkov bakterij 50- do 100-krat. Tako omogoča apno izrabo snovi v zemlji, ki bi jih sicer rastline ne mogle neposredno izkoristiti. To se zgodi običajno zelo naglo. V kratkem razdobju se pridelek izredno poveča. Kasneje pa to naglo izboljšanje navadno ponusti in se količina pridelkov zopet zmanjša. Star pregovor pravi: »Apno obogati očeta, osiromaši pa sinove.« Zato je treba pri gnojenju z apnom postopati zelo previdno.

Preizkus vloge apna v hranilni raztopini

Rastlinske klice lahko rasejo do neke velikosti tudi v destilirani vodi, ker vsebuje seme samo pravo majhno količino rudniških snovi. Pogosto pa manjka v njem potrebnih količin apna, o čemer se je mogoče preizkusiti s posebnim poskusom.

Napolnimo dva kozarca, enega s popolno hranilno raztopino, drugega pa z raztopino, v kateri ni apna. V kozarca vložimo mlade klice fižola, ki smo ga prej namakali v destilirani vodi in pripravili do cimljanja na filtrirnem papirju, napolnjenem z destilirano vodo, da tako preprečimo dostop apna. Že čez nekaj časa se pokaže v rasti mladih rastlin razlika. Tista, ki živi v raztopini brez apna, zaostaja v rasti, zlasti stebelce in korenine. Kmalu brstna konica v rastni okolici porjavi in odmira. Če dodamo hranilni raztopini pravočasno nekaj apna v obliki krede ali pa sadre, si novi brsti in rastlina naglo opomorejo.

Ali odloča kemična sestava ali fizikalne lastnosti

Neglede na številne nižje alge in glive potrebujejo vse rastline apno. Vendar se napram različnim količinam apna v zemlji ne obnašajo vse enako. Znano je, da v apnenčastem gorovju rasejo rastline, ki jih ne najdemo v gorah, kjer je malo apna, tem več pa kremenca (granita, peščenca, skrilca itd.). Tako so prirodoispiri ugotovili, da rasejo v zemlji, ki je v njej obilo apna, medvirnica (Epipactis rubiginosa), mračica (Globularia vulgaris), podkevica (Hippocrepis comosa), neke vrste sliva (Prunus mahaleb) in planinski vrednik (Teucrium montanum).

Skoraj izključno pa nastopajo na kremenčasti zemlji, torej v zemlji, kjer je malo apna: navadni vres ali jesenska resa (Calluna vulgaris), rdeči naprstec (Digitalis purpurea), navadna kislica ali ščav (Rumex acetosella), relikva (Sarcobatus scoparius),

mešič (Scleranthus perennis), vrste šotnega mahu (Sphagnum), borovnica (Vaccinium myrtillus) in druge.

Mnogi so bili mnenja, da je za ta pojav odločilna kemična sestava zemlje, prevladovanje apna na eni in kremenčeve kisline na drugi strani. Nasproti temu mnenju so drugi postavili teorijo, da razdelitev rastlinstva ni pogojena po kemičnih lastnostih zemlje, temveč po fizikalnih. Ta spor še danes ni poravnal. V podrobnosti se tu ne moremo spuščati, poudarimo naj le, da je kemična sestava tal v mnogih primerih gotovo v najtesnejši zvezi s pojavljanjem nekaterih rastlin.

Solitrne rastline rasejo vedno v zemlji, ki je v njej mnogo solitra ali amonijaka, kuhinjska sol pa je odločilna za obmorsko rastlinstvo, ki ljubi sol. Količina apna v zemlji pogosto odloča o bitju in nebitju neke rastline, ker učinkuje določena mera apnenih spojin strupeno ali pa vsaj škodljivo. Sotnim mahom škoduje že razredčena raztopina ogljikovo-kislega apna, medtem ko jim ni sadra niti v nasičeni raztopini škodljiva. Zelo verjetno je, da torej ne bo odločilno toliko apno, kakor pa alkaliska reakcija nekaterih apnenih soli.

Vpliv apna na nekatere rastline

Kako vpliva apno na nekatere rastline, pokažejo tudi naslednji primeri. Sorte rosik (Drosera) uspevajo, če jih gojimo in zalivamo z vodo, ki je v njej obilo apna. Občutljivost njihovih listov je mogoče popolnoma paralizirati z apnenimi solmi določene koncentracije, podobno kakor z etrom. Velikega pomena je količina apna pri vodi, s ka-

tero zalivamo vrste vresja in azalej. Te zahtevajo mehko vodo, v kateri je malo apna. Če je v nekem vrtnarstvu ni na razpolago, začnejo kmalu bolehati, listje rjavi, rastlina zaostaja v rasti, medtem ko zalivamo z mehko vodo, v kateri je malo apna, ali pa z deževnico v sicer enakih okolnostih, zelo dobro uspeva.

Tudi pri gojitvi alpskega cvetja moramo pri napravljanju skalnjakov paziti, kakšne skale, kamenje in prod uporabljamo. Za rastline z apnenih gora bomo morali uporabiti apnenčasto kamenje, za druge pa skril, granit, rulo ali podobno na kremenču bogato kamenje, v katerem je zelo malo apna. Če lahko gojitelj alpskega cvetja izbira med studenčnico, vodo iz potoka ali rek, je priporočljivo uporabljati slednji dve, ker običajno ne vsebuje veliko apna.

Žveplo, fosfor, kalij in magnezij

V rastlinskem pepelu so našli razen železa in apna tudi žveplo, fosfor, kalij in magnezij. Žveplo služi rastlini predvsem za izdelovanje beljakovin. Sprejema ga iz zemlje z vodo v obliki sulfatov.

Fosforja je v zemlji vedno vsaj majhna količina. V rastlino vstopa kot fosforjeva sol in sodeluje med drugim tudi pri tvorbi staničnega jedra. Za kalij sicer vemo, da je za rastlino nepogrešljiv, njegovo delo pa nam še ni znano. Tudi o vlogi magnezija vemo do danes z gotovostjo zelo malo. Ker je na eni strani potreben za tvorbo zelenila, na drugi strani pa tudi nezelenim rastlinam, gobam, izhaja iz tega, da mu pripadajo vsaj dve različni funkciji v življenju rastline.

Novi izsledki o človeških možganih

Funkcije poškodovanih ali uničenih možganskih centrov lahko prevzamejo zdravi

Zanimiv je pogled na človeške možgane v luči najnovejših znanstvenih izsledkov. Možganske psihopatologije je veda, ki si od nje zdravniški svet še mnogo obeta in ki je že doslej prinesla mnogo presenečenj. Ni še dolgo tega, ko je zavzemal vse to znanstveno področje zgolj tako zvana lokalizacijska teorija. Le ta je razširila svoje znanje večinoma potom negativnega, ona je opazovala, kaj se je zgodilo, če je bil uničen ta ali oni del možganov oziroma možganske skorje tako, da je njegova funkcija izostala. Odkar so učenjaki odkrili tako zvali govorniki center v levi senki krcip možganov, ki ma njeno poškodovanje za posledico, da človek deloma ali pa povsem izgubi dar govora, je nastal naravnost izjemno človeških možganov. Učenjaki so proučili vse dele možganske skorje in prišli do zaključka, da monda ni nobene, ki bi mu ne bila narava namenila posebne vloge in opravila bodisi na polju telesnega ali duševnega dela.

Važno je, da so bili lokalizirani tudi mnogi psihološki pojmi, kakor razumevanje vrstnega reda glasov, razumevanje imen, spomin za kraje in govorjenje v stavkih. Učenjaki so mislili, da so vse te funkcije vezane na določene dele možganov oziroma možganske skorje in mislili so, da so se že zelo poglobili v človeško psiho, ne da bi si bili kaj posebno belili glave z vprašanjem, kako je v resnici s to povezanostjo. Pojavnilo o tem so pričakovali ob bodočnosti. Ta čas je pa moderna kirurgija učila, da ni nikjer rečeno, da bi moral človek trajno izgubiti dar govora, če izgubi vso levo stran

možganov. Bili so primeri, da so ljudje izgubili za pisanje, čitanje, konstruiranje in risanje pristojne možganske centre, pa so pod vodstvom in s pomočjo učiteljev dobili nazaj te sposobnosti. Tako se je že na podlagi teh opazovanj po sebi vsiljevala misel, da so drugi možganski centri prevzeli funkcije izgubljenih oziroma uničenih.

Zdaj pa pravi prof. W. Wagner v »Münchener Medizinischen Wochenschrift«, da je nastal popoln preokret v vseh teh naziranjih. Če so učenjaki mislili, da morejo dognati, kako napravi narava, da lahko človek govori ali optično doznava zunanji svet, so zdaj te nade razpršene. Na dejstvo, da je možgani v daru govora v večini primerov v zvezi z motnjami oziroma poškodbami v bližini »govornega centra«, se pri tem nič ne izpremeni. Vse to nas pa prav nič ne približa bistvu pisa. Funkcije govorjenja, računanja, čitanja itd. so storitve, ki spadajo k človeku kot takemu, ki so del tega, kar tvori človeško bitje. Možgansko nenehno pač ni skupnost storitev specializiranih aparatov v možganih, ono se ne da pojasniti iz zakonov klasične mehanike. Tozadnji možganski centri so orodje, dočim omogoča njihove funkcije bitje vse osebe, njene izkušnje, njena usposobljenost, njen temperament in njeno razpoloženje. Prevzem funkcij poškodovanih ali uničenih možganskih centrov po drugih dokazuje, da pri možganih ne moremo govoriti o nobenem odredenem sistemu v smislu strojnih delov.

Izsledki eksperimentalne fizike so pokazali, da zakoni mehanike, fizike in kemije niti mrtve narave ne morejo pojasniti. Max Planckova teorija o količini nam pove, da lahko poznavanje ene lastnosti izključuje poznavanje druge, tako da dobimo tudi o mrtvi naravi vedno le nepopolno sliko. S tem je pa tudi opravljen poskus izvajati dogajanja v živih naravi iz mrtve, kajti oba procesa sta snovanje za vsemi stvarmi stoječe neznane in nerazumljive sile. Tako formulira sedanjí položaj tudi znani nemški fizik Heisenberg. Prof. Wagner pa pripominja, da s tem nikakor ni rečeno, da bi si ne smeli obetati ob znanstvenega dela možganskih fiziologov in psihologov še mnogo važnih dognanj.

Caruso

V mladosti, ko je bil še neznan, je potoval Caruso nekod s potujočim opernim gledališčem po provinci. Bil je samo rezerva prvega tenorja in je nastopal samo, če leta ni bil sposoben za nastop. Od tega se je seveda živel slabo, ker ni bilo stalne plače. Čas, ki ga je preživel Caruso v pričakovanju prehoda prvega tenorja, je prebil večinoma v krčmi pri čaši vina. Tako se je nekje dne zgodilo, da se prvemu tenorju zopet ni hotelo nastopiti. O svoji bolezní je obvestil upravo šele v zadnjem trenutku in sluga, ki so ga poslali po Carusa, ga je našel zopet v krčmi še pošteno pijanega.

— Brž, brž, požurite se v gledališče, tenor je obel, treba ga je nadomestiti.
Caruso se je sicer komaj držal na nogah, toda čim je zaslišal ta težko pričakovani poziv, je urno vstal in se odmajal v gledališče. Na odru se je sicer gugal, vendar je s krasnim glasom odpel svojo vlogo.

Drugo jutro je bil pa odpuščen zato, ker je bil nastopil pijan. Vse obupan, da je izgubil službo, je odšel seveda zopet v krčmo. In ko je tam popival, je naenkrat prihitel gledališki sluga:
— Hitro, gospod Caruso, takoj morate v gledališče!
— Saj sem vendar odpuščen! — se je začudil Caruso.
— Vem, toda to nič ne dē. Občinstvo noče več poslušati prvega tenorja. Neprestano kriči, da hoče komičnega pijanca.

Caruso je nastopil in to je bil začetek njegove kariere.
John Berkley
Angleški filozof John Berkley je negiral obstoj gmote in trdil, da vlada svetu samo duh. Nekoč se je učenjak ves raztresen izprehajal po ulicah in se zaletel z glavjo v brzojavni drog. Razjezil se je in srdlito zaklel. Njegov prijatelj je pa pripomnil:
— Nikar se ne jezi, John, te gmote v resnici itak ni.

Od kokona do padala

Svilarstvo se je v Nemčiji zadnja leta zelo razvilo

V pruskem mestu Celle se je pojavil nekega večera pred hišo strokovnjaka na polju svilarstva zakonski par in ga naprosil, naj prevzame njune »gosenične otroke«, ki bi sicer poginili od gladi. Zakonca sta prinesla s seboj 15.000 »goseničnih otrok«, ker sta mislila, da bodo imeli v drevoredu murv v mestu dovolj hrane. — Strokovnjak, ki je bil že upokojen in je kot ljubitelj gojil sviloprejkje, je vzel od vojaške uprave za tri marke v najem drevored murv, v vojašnici je pa najel sobo, kamor je spravil sviloprejkje. Za rešilo sviloprejk je zainteresiral siromašne otroke in položil tako temelj velikemu razmahu pridelovanja svile v Nemčiji. Ta razvoj je dosegel svoj vrh s ustanovitvijo državnega raziskovalnega zavoda za svilarstvo v Celle.

Skoraj 150 letna zgodovina svilarstva v Celle je doživela s tem nov razmah. Do ustanovitve državnega raziskovalnega zavoda je bilo svilarstvo v Nemčiji malone že pozabljeno. Le redki so bili možje, ki so spoznal njegov namen, ki pa svojih načrtov niso mogli uresničiti. Kot ljubitelje so jih zasmehovali in v svojem prizadevanju niso bili deležni nobene državne podpore. Na polju svilarstva si je mnogo prizadeval že Friderik Veliki. Tudi mladi Goethe se je ukvarjal z njim v Frankfurt-skem patricijskem domu, kajti njegov oče je redil tam sviloprejkje. Celle je pa edino mesto v Nemčiji, ki se lahko pohvali s staro tradicijo na polju svilarstva. To mesto je znalo razviti koristno delo svilarstva s pomočjo sviloprejkje, tako da je zdaj središče vsega nemškega svilarstva. Tu se je pričel razvoj pred 150 leti, ko je bila razpisana nagrada 100 zlatih tolarjev za tistega, ki bi bil prvi zasadi 1000 murv. Svilarstvo so pospeševali stanovalci dveh zavetišč za onemogle.

Zdaj je doživelo svilarstvo v Nemčiji nov procvit. Sirova svila je potrebna v gospodarstvu. Ni važno, da je iz čiste svile samozaveznica ali ženska obleka, dobra je tudi umetna svila. Pač je pa za Nemčijo važno, da ima dovolj svilene svile za padala in druge vojaške ter tehnične potrebe. Drobne sviloprejkje, ki se hranijo z murvinimi listi, so postale tako marljivi pomočniki vojakov. Reja sviloprejk je našla zanimanje tudi v šolah. Pomen svile kot sirovine za vojno gospodarstvo nalaga vsem, ki so kakorkoli zaposleni v tej panogi, da zastavijo vse sile, da bodo uspehi čim večji. Nekateri šole so dosegle v reji sviloprejk posebno razveseljeve uspehe. Povsod negujejo sviloprejkje kakor dojenčke in vedno znova se pokaže, da je mogoče s skrbno nego doseči zelo lepe uspehe. Država in državni prehranjevalni zavod posvečata posebno pozornost svilarstvu in skrbita, da imajo rejci sviloprejk vedno na razpolago dovolj zaroda in da so lahko glede prodaje kokonov po primernih cenah brez skrbi.

Naloga državnega raziskovalnega zavoda za svilarstvo v Celle je z raziskavanjem in poskusi ugotoviti pogoje, pod katerimi je mogoče upoštevajoč posebne klimatične razmere doseči na polju svilarstva v Nemčiji čim večje uspehe. Raziskovalni zavod je pa obenem šola za tehnične asistente in asistentke. Zavod je prejel tudi že brezplačne, dve leti trajajoče poučne tečaje za mladeniče in dekleta, ki so delovali pozneje kot kmetijski in tehnični asistenti. S pomočjo tega zavoda goje zdaj ne samo sviloprejkje, ki niso podvržene kugi, temveč rede tudi kokone, ki spredo do 4.000 m dolge nitke, trikrat daljše od nitk navadnih kitajskih kokonov. Ta uspeh je bil dosežen s smotrenim križanjem sviloprejk. Križanje je pa imelo še to važno posledico, da predo kokoni nitke krasnih barv.

Madžarskim židom se godi dobro

Vprašanje židov na Madžarskem je še vedno pereče. Odvetniška zbornica v Budimpešti ugotavlja, da je bilo lani v madžarski prestolnici še vedno 64 % židov odvetnikov in zahteva zato njihovo popolno odstranitev z odvetniškega stanu. Pri zadnjih volitvah v odbore gornje zbornice sta bila izvoljena dva žida v zunanje-politični odbor štirje v finančni. Židovski leksikon vsebuje zanimive podatke o njih. Ferenc Chorin je pravnik v Moravski Beli Cerki leta 1760 rojenega Arona Chorina ki se je leta 1789 preselil na Madžarsko in postal vrhovni rabin v Aradu. Leta 1874 v Budimpešti rojeni Aurel Engcl je postal leta 1816 plemič in si prilastil ime Egr von Egerszek. On je odvetnik in upravni svetnik. Več let je bil pa tudi predsednik upravnega sveta nekega v nemškem jeziku izhajajočega dnevnika. Od leta 1927 je član gornje zbornice, zdaj je bil pa izvoljen v zunanje-politični in finančni odbor. Leta 1909 je postal v Jenikovi na Češkem leta 1862 rojeni Sigmund Kornfeld baron. Njegov leta 1882 v Budimpešti rojeni sin Moritz je bil predsednik industrijskega podjetja Garz ter madžarske železarne in tvornice orodja. Od leta 1927 je član gornje zbornice in zdaj je bil izvoljen še v finančni odbor. Član finančnega odbora je postal tudi član gornje zbornice Jenő Vida, rojen l. 1872 v Budimpešti. On je predsednik madžarske splošne premožkopne delniške družbe in drugih industrijskih podjetij ter predsednik budimpeštanske izraelitske sirotišnice.

»Magyarszag« je nedavno v polemiki z nekim budimpeštanskem tedičnikom omenil, da žive židje na Madžarskem tako dobro, da so največja priljubljenost za žide v drugih državah in da jim niti na misel ne pride, da bi se izselili.

Kako je z marljivostjo mravelj?

Mravlje veljajo v splošnem za najmarljivše živalice. V resnici pa njihova marljivost ni tako velika, da bi bila po pravi prišla celo v pregovor. Mravlje namreč delajo samo od druge polovice aprila do druge polovice oktobra, kakor so pokazala najnovejša raziskovanja naravoslovcev, pa tudi v tem času jim delo ne diši, če vreme ni lepo. Ob hladnem in deževnem vremenu se umaknejo mravlje globoko v mravljišča, kjer lenuharijo in počivajo.

Lososi so točni

Na južnoameriških obalah so opazovali losose in prišli do zaključka, da so te morske ribe izredno točne. Njihov smisel za čas je naravnost presenetljiv. Lososi žive sicer v morju, svoja jajčeca pa odlože vsako leto v mirnejših vodah. V ta namen krenejo po rekah precej daleč proti izviru. Njihova potovanja po rekah se ravno tako točno po koledarju in sicer odplavajo lososi iz morja v juniju, juliju in avgustu, vedno tretjega dne po ščipu. Pa ne samo to. Lososi imajo tako rekoč tudi uro v glavi. Pojavilo se namreč vedno točno eno uro po začetku plime.

Magnetofon namesto gramofonske plošče

Dipl. ing. Dominik, ravnatelj nemškega državnega radija je nedavno poročal o uspehih, doseženih z magnetofonskim postopkom za zboljšanje glasu pri izdelovanju gramofonskih plošč. Magnetofon je začel izpodrivati gramofonsko ploščo. Prevelika občutljivost gramofonske plošče in njeno razmeroma kratko življenje, je napotilo moderno tehniko, da je začela iskati nova pota. Nemški inženjerji in nemška industrija so odkrili nov postopek v prestrezanju zvoka, pri katerem se ne uporabljajo več premikalni deli za beleženje oblik. Pri magnetofonskem postopku se magnetizira nosilec tona v ritmu zvoka, ki ga hočejo prestreči na ploščo, pre čemer se uporablja fimski trak, pokrit s železnim praškom. — Nemški državni radio je uvedel te majhne magnetične naprave za prestrezanje zvoka, ki vsebujejo v dveh kovčegih po 15 kg ves potreben pribor, kakor baterije, ojačevalce, mikrofone itd. doma in na bojišču, kjer zelo dobro služijo poročevstvu propagandnih čet.

Industrijski naraščaj bivše Poljske

Pred izpitno komisijo gospodarske zbornice v Krakovu so se vršili nedavno prvi izpiti industrijskih vajencev. Šlo je za nemške vajence, ki so dosegli zelo zadovoljive uspehe. Izpit so napravili vsi in tudi pisemne naloge so bile dobre. Tisti vajenci, ki so prišli iz poljskih šol so že dobro podkovani v nemščini, čeprav je trajala učna doba samo dve leti in pol. Bivša Poljska je imela samo obrtniške vajence. Industrijska podjetja so se zadovoljevala z mladotletnimi delavci, ki so se učili med s'mim delom, strokovne moči je pa dobivala industrija iz obrti. Med vojno se pa postavljajo vedno težje naloge tudi pred poljsko industrijo. Na drugi strani je šlo mnogo poljskih strokovnih moči delat v Nemčijo. Tko je postala potreba po strokovno usposobljenem industrijskem naraščaju.

Čim so se nemške okupacijske oblasti lotile tega vprašanja se je pokazalo, da primanjkuje učnih moči. Zato je bil prirejen poseben tečaj za obrtne učitelje, ločeno od šolanja nemških moči gre šolanje poljskih industrijskih vajencev. Učni jezik je v šolah poljski. Računajo, da bo v prihodnjem letniku 800 nemških absolventov sprejetih v industrijske nadaljevalne šole.

148 let stara Španka

Izredno dolgo življenje ima za seboj španska državljanka Guadalupe Siera, ki je doživela, kakor poročajo iz Madrida, te dni 148 let. Izredno številno je njeno sorodstvo, saj ima sinov, vnukov in pravnukov 240, ki vsi bivajo v eni ter isti naselbini.

Za smeh

STRUPENA ŽENSKA

»Kaj si že slišal, da stara Neža umira?«
»Kaj pa ji je, da umira?«
»Praviijo, da se je zastrupila.«
»Hm, mogoče se je sama ugriznila v jezik?«

POZNA JO

Gospod Pinkus je srečal pred prazniki gospoda Porgesa: »Gospod Porges, nikar ne koketirajte z mojo ženo, drugače bo nesreča!«

Po praznikih je gospod Pinkus spet srečal gospoda Porgesa, ki je pravkar oglašil konkurz.

»Ali vas nisem svaril?« pravi Pinkus, »Jaz vendar poznam svojo ženo!«

NI VSEENO

»Ali je res, da si imel hujše ošpice kakor tvoj brat?«
»I jejej, seveda, gospod doktor! Pomislite, jaz sem jih imel v počitnicah!«

PO SVOJE JE RAZUMEL

Jaka pade s črešnje. Pokličejo zdravnika. — Kaj mi pa bo zdaj zdravnik? — vpraša Jaka. — Pregledati te hočem in lečiti. — Bežite no, pustite to reč. Vi da bi me lečili. Kako pa veste, kaj mi je? Mar ste že kdaj padli s črešnje?

KORISTEN PES

»Čemu imaš poljskega psa?«
»Ta pes je zlata vreden. Dež mu povzroči steklenico, pa te privede do najbližje gostilne.«

SAMO DELOMA

— Čuj, ali si ti Ljubljanečan?
— Sem, toda samo deloma.
— Kako to?
— Tako. Ko sem prišel v Ljubljano, sem tehtal šestdeset kil, zdaj jih pa tehtam osemdeset.

V BOLJSI HISI

— No, kako je s tvojjo nespečnostjo?
— Vedno slabše. Pomislí, zdaj ne morem spati niti zjutraj, ko je treba že vstati.

NESPEČEN OST

— Marička, kolikokrat sem vam že rekla, da se temu ne pravi soka, temveč jedilnica. — Mar tudi danes, ko imamo za obed samo krompir?

NA SODISČU

»Kolikerkit ste omoženi?«
»Dvakrat.«
»In kolikto ste stari?«
»Sest in dvajset let, gospod sodnik.«
»Tudi, dvakrat?«

9000 potresov na leto

V Evropi je nevarnost potresov samo v njenem južnem delu, zlasti na Balkanu

Potres! Nekaj minut je že večkrat zadostovalo, da so bila uničeni cela mesta in opustošene širne pokrajine, da je našlo pod razvalinami hiš in palač smrt na stotisoče ljudi. Imena San Francisco, Concepcion, Tokio, Yokohama in Mesina spominjajo na strašne potrese, ki bodo še dolgo ostali človeštvu v žalostnem spominu. Brez moči je človek proti takim gigantskim naravnim silam. Morda bi pa vendar le bilo mogoče vsaj nekoliko omiliti strašne posledice takih elementarnih katastrof. Če hočemo to storiti moramo točno poznati vzroke potresov in vse kar je z njimi v zvezi. In tako se je znanost lotila tudi tega vprašanja po vsem svetu so bile postavljene potresne opazovalnice. V njih so zelo občutljivi aparati tako zvalni seismometri ali potresomeri, ki zabeležijo tudi najmanjši tresljaj v zemlji in ga močno povečaneja zarišejo na grafikon. Tako nastanejo svojevrstne krivulje, iz katerih spoznavajo učenjaki moč in trajanje potresa, kakor tudi njegovo oddaljenost od potresne opazovalnice.

Zanimiva je zlasti oddaljenost. Tresljaji zemlje se nadaljujejo valovito kakor če vržemo kamen v vodo kjer nastanejo okrogli valovčki, ki se od središča širijo in postajajo vedno večji. Potresomeri zabeležijo valovčeve tresljaje zemlje in njihovo hitrost. Tresljaji dosežejo potresomer v različnih časovnih presledkih in iz tega sklepa znanstvenik kako daleč je središče potresa. Če pa hočejo znanstveniki točno ugotoviti kraj potresa oziroma njegovo središče, morajo izmenjati svoja opazovanja s tih potresnimi opazovalnic. Z izmerjenimi razdaljami zarišejo okrog dotične opazovalnice na zemljevidu ali globusu kroge. Kjer se krogi križajo je središče potresa, ki ga označijo kot krajevni, bližnji ali daljni potres. Tako se dobe točni podatki celo o takih potresih, ki nastanejo daleč v morjih in ki jih ljudje sploh ne čutijo.

Znanstveniki so zbrali že zelo važne podatke o potresih. Tako zdaj vemo, da nastanejo potresi pogosto v takih krajih, kjer so visoke gore blizu globokih dolin in sotesk, torej kjer se je v pravadnih časih zemeljska skorja močno trgala ali pa kjer je zemlja potisnila iz sebe velike množine še tekoče gmote. S tem so prišle ogromne

plasti v nevarno lego in se še niso umirile, čeprav je minilo od takrat že več tisoč let, temveč se še vedno premikajo. Če je premikanje premočno ali prehitro, nastanejo silni tresljaji, ki jih čutimo kot potrese. Posebno velika je nevarnost hudih potresov na ameriški in azijski obali Velikega oceana, ki svojega drugega imena Pacifik ali Tihi Ocean v resnici ne zasluži, dalje v pasu od Srednje Amerike preko Atlantika in Sredozemlja do Južne Azije in Južnega morja. Na podlagi dolgoletnih opazovanj so narisali znanstveniki potresni zemljevid, na katerem je točno prikazano, kje so po potrebi najbolj ogroženi kraji. Potresni zemljevid kaže, da je v Evropi nevarnost potresov velika samo v njenem južnem delu zlasti na Balkanu.

Skoraj neverjetno se zdí, toda znanstveno je dognano, da nastane na zemlji skoraj vsako uro potres. Na leto imamo torej 9000 potresov. K sreči pa niso vsi potresi nevarni. Mnogi nastanejo kot rečeno v morjih tako da jih ljudje sploh ne slutijo. Le redko se pripeti, da presneti potres ladjo na morju. V takem primeru je katastrofa skoraj nezgibna zlasti če je potres močan. Dobra desetina vseh potresov ne spada k katastrofalnim tektonskim, ki jih povzročajo premikanja velikih plasti v zemeljski skorji. Precej je tako zvalnih vdornih potresov, ki nastanejo večinoma v goratih krajih, kjer je neprestano na delu voda, ki izdolbe velike jame in cele soteske. Če je voda le predolgo na delu, zgreme celi deli hribov in gora v take soteske in kotline. Tako lahko nastane potres, ki se pa čuti le na ozkem krogu. Samo krajevnega značaja so tudi vulkanski potresi. Ti so vedno v zvezi z bruhanjem ognjenikov. Tudi balkanski potresi večinoma niso nevarni. Pri tolikem številu potresov na leto je jasno, da gre po pretežni večini za tresljaje zemlje krajevnega in lažjega značaja. Če bi temu ne bilo tako, bi sploh ne kazalo graditi hiš, vsaj ne zidanih kjer bi jih potresi sproti porušili. K sreči je narava tudi v tem primeru uredila svoje zakone tako, da je človeku omogočila življenje na zemlji. Le tu in tam ga opozori, da ni on gospodar nad njo, ampak ona nad njim.

Bukarešta kot dunavsko pristanišče

V Bukarešti je bila nedavno otvorena razstava »Avtomobilske ceste in vodne poti«, ki jo prireja rumunsko-nemško društvo. Splošno pozornost vzbujajo na nji načrti Bukarešte kot dunavskega pristanišča. Človek bi mislil, da gre tu za nesporazum, saj je Bukarešta daleč od Dunava. Zdi se pa čudna misel, da bi moglo nastati v Bukarešti pravo dunavsko pristanišče. Če pa pogleda človek na načrte in risbe tehnikov, se prepriča, da ta misel ni nobena utopija. Od Bukarešte do Donave je 60 km. Ta razdalja bi se pa premostila s prekopom, ki bi se pričel na vzhodno od Dambovice pri Bukarešti, končal pa pri Oltenici. Sest jezov, nekateri precej visoki, naj bi skrbelo za ustreznost višinske razlike v strugi tako, da bi voda hitro stekla in da bi lahko vozili po prekopu vlačilci do 1200 ton. Stranski prekop skozi mesto naj bi nudil industriji rumunske prestonice možnost nakladanja in iztovarjanja robe. Za vodni rezervoar bi pritegnili jezero Černika pri Bukarešti, obsegajoče 500 ha.

Prekop bi bil zgrajen v ravni črti in vezala bi ga samo železniška proga Bukarešta—Oltenica. Višinska razlika bi znašala 23 m. Poleg neposredne zveze z Donavo kot važno prometno žilo bi imela Rumunija od uresničenja tega načrta še druge koristi in ugodnosti. Regulirana bi bila Dambovica do izliva v Argež, ožemlje ob njenih bregovih, ki je zdaj močno močvirjato, bi bilo izsušeno in tako bi nastala nova prostrana rodovitna polja. Glavni prekop bi bil v industrijske svrhe izpopolnjen z dvema stranskima. Posetniki razstave se za te načrte zelo zanimajo, kar dokazuje, da bi javnost z veseljem pozdravila njihovo uresničenje.

Nova električna centrala v Turčiji

Turško gospodarsko ministrstvo znova poručuje vprašanje preskrbe države z gorivom in namerava v večji meri izkoristiti ležišča rjavega premoga v Anatoliji kakor doslej. Rjavega premoga je zlasti mnogo v srednji Anatoliji, kjer cenijo ležišča na 12 milijonov ton. Ker pa je v tem premogu mnogo vode, je bilo sklenjeno, zgraditi v bližini električno centralo, ki bo dajala tok mnogim krajem v okolici in tudi tovarnam. Za pogon se bo uporabljal anatolski rjavi premog.

VOLNA, BOMBAŽ,
NOGAVICE, ROKAVICE,
PLETENINE

KARL PRELOG

NA DEBELO!
GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 1—3
Telefon 26-78
NA DROBNO!
STARI TRG 12, ŽIDOVSKA 2-4
BLEIWEISOVA 22 - TEL. 27-78

Lastovka pokonča 1000 žuželk dnevno

Lastovke se vrnejo k nam v drugi polovici aprila iz južnih krajev. Z veseljem jih pozdravi staro in mlado, saj so znanilke pomladi. Zlasti pa cenimo lastovke kot zelo koristne ptice. Ena lastovka pokonča dnevno okrog 1.000 žuželk, raznih muh, mušic in brenčeljev. Jasno je torej, da je lastovka zelo dobrodošel pomočnik človeka pri zatiranju škodljivih mrčesa. Žal je pa lastovk pri nas vedno manj. Krivi smo sami, ker gradimo hiše in gospodarska poslopja tako, da lastovke večinoma nimajo kje gnezditi. Mnogi mislijo na lastovke in na svojih hišah in poslopih pripravijo varne kotičke za gnezda. Beloprsi domači lastovki, ki priljepe svoje gnezdo na zunanjo steno poslopja, približno pod pristrški na krajih zavarovalih pred vetrom latve, ki naj bodo debele dobre 4 cm, in čim daljše, ker gnezditelj domače lastovke v kolonah. Lastovkam rdečastorajavih prs, ki si spleto odprta gnezda najraje v stajah na tramovih, pomagamo z deščicami.

Dvboj v pragozdu

Neki belgijski lovec, ki se mudi že desetletja v Afriki je opazoval nedavno na bregu jezera Tanganika razburljiv dvboj med čedom in krokodilom. Kralj džungle se je nič hudega sluteč izprehajal po bregu. Kar ga je napadel velik krokodil, ki se je bil bliskovito pognal iz vode. Krokodil je hlastnil po levih sapah in lev je bočestno zatulil. Krokodil ga je zgrabil za eno nogo in lev si je zamašil prižadeval odkrižati se ga. Krokodilovemu oklepu levja šapa ni mogla do živga. Dolgo sta se lev in krokodil borila, končno pa je krokodil hlastnil vdruživ in zasadi levu ostre zobe v bok. Tako lev ni imel nobene možnosti več rešiti se. Videč, da je lev izgubljen, ga je lovec ustrelil in mu s tem prikršal muke.

Knut Hamsun

Norveški književnik Knut Hamsun se ne zmeni dosti za leta, temveč ceni človeka po izobrazbi in sposobnosti. Zato je odgovarjal tudi sam nalašč napačno na vprašanja o starosti, če se je komu zdelo to vprašanje zelo važno. Zdaj je povedal preveč, zdaj zopet premalo let.

Ko se je leta 1908 na potovanju po Norveški zglasila pri njem skupina inozemskih novinarjev, ga je neki novinar vprašal, koliko je star odzveno kdaj je bil rojen.

— 1858, — mu je odgovoril Hamsun. — Zakaj si rekel, da si rojen l. 1858? — ga je vprašal pozneje njegov prijatelj, ki je prisostvoval njegovemu razgovoru z novinarji.

— Smešno se mi zdj vedno, če komu čestitajo za nekaj, kar se zgodi čisto brez njegove zasluge. Zato sem hotel še letu doživeti čestitke k petdesetletnici rojstva, — mu je odgovoril Hamsun.

Bücher

Nacionalni eknom Bücher je nekoč predaval o vtisih s svojega potovanja po Ameriki. Med drugim je omenil tudi znano dejstvo, da je v Ameriki mnogo več moških kakor žensk in v šali je pripomnil, da zato najtopleje priproča damam, ki se še niso mogle omočiti, naj se čimprej izselijo v Ameriko, kjer jih bodo sprejeli z odprtimi rokami.

Ko je po teh besedah nekaj občutljivih dam demonstrativno vstalo in zapustilo dvorano, je predavatelj zaklical za njimi: — Saj ni treba, da storite to takoj...

Goethe

Goethejev sodobnik Tieck je prišel nekega večera k slavnemu pesniku, da bi mu prečital rokopis svoje »Genoveve« in slišal njegovo sodbo o tem delu. Pozneje je Goethe pravil o tem svojim prijateljem. — Tieck je jel čitati okrog camih in ko je končal, je odbila ura enajst — devet in deset nisem slišal...

Myrna Loy

Nekega dne je nekdo pozvonil na vratih vile znane filmske zvezde Myrne Loy. — Igralka, ki se v prostem času rada ukvarja z negovanjem rož, je delala na vrtu in prišla je sama odprta vrata. Pred vrati je stal deček.

— Prosim, gospodična, da poklonite moškemu, ki vas ljubi, svojo sliko, ji je dejal.

Myrna Loy je prvi hip ostrmela, ko si je pa opomogla od presenečenja, je vprašala dečka, koliko je star.

— Sedem let, — se je odrezal.

— Ali pa tvoj oče ve, da si odšel k meni? — Seveda ve, — ji je odgovoril deček. Kako bi ne vedel, ko me pa pošilja on...

Hans Moser

Dumajski komik Hans Moser je rad sam hodil na živilski trg kupovat živila. Nekega dne je šel po kisto zelje. Hodil je po trgu, dokler ni opazil zelja, ki mu je ugajalo.

— Dajte mi za dvajset grošev tega zelja, — je dejal prodajalki.

— Zdaj se pravi temu pšenig, dragi gospod, — je odgovorila prodajalka.

— Zares? — se je začudil Moser. — Jaz sem pa mislil, da se pravi temu še vedno zelje.

Roosevelt

Prezidenta Roosevelta je med počitnicami izsedel neki novinar in ga jel nadlegovati s prošnjo, naj mu pove, kako misli o raznih perečih zadevah. Zastavljal mu je najbolj nemogoča vprašanja, na katera je Roosevelt dolgo potrpežljivo odgovarjal. Ko ga je novinar vprašal, na kaj misli, ko zjutraj vstane, je bilo Rooseveltu že preveč.

— Na različne stenice, — mu je odgovoril srdito in prekinil razgovor.

Čitateljem v Srbiji

Na vprašanja od raznih strani sporočamo čitateljem »Jutra« v Srbiji, da se lahko na naš list tudi naročijo. Naročnike sprejema tvrdka PRESSA A. G., Beograd, Vlakovičeva 8 (tel. 25-552 do 25-555; pošt. pretinac 630). Tja se je obračati tudi z reklamacijami glede dostavljanja lista. — Mesečna naročnina znaša Din 96.—.

BANCO DI ROMA

BANCA DI INTERESSE NAZIONALE - BANKA DRŽAVNE KORISTI
ANNO DI FONDAZIONE 1880 LETO USTANOVITVE

FILIALE DI LUBIANA
PODRUŽNICA V

Marijin trg 5, telef. 4316-4317

TUTTE LE OPERAZIONI DI BANCA - VSI BANČNI POSLI

Puh in perje prodaja R. SEVER, Marijin trg 2

Dentifrici

Crema igienica. Brillanti
na, Embrocatione. Pillo
le B Ferrovitamine -
Forniture - Spedizioni.
Correre concessionari in
provincia.

Farmacia BARLOCCO - Galleria Mazzini
GENOVA

Zobna čistila

Igienica crema, brillan
tine, mazila, kroglice B.
ferrovitamine - Pro
skrba - Pošiljave. Iste
mo samostojne zastopnike.

»Jutrovi« oglasi so Vaši najboljši nakupovalci in prodajalci!

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

ZAHVALA

Vsem, ki so nam v bolezni in smrti naše mame, gospe

ROŠKAR FRANČIŠKE

SOPROGE GOSTILNICAARJA IN POSESTNIKA

stali dobrohotno ob strani, vsem gg. zdravnikom, čč. duhovščini, čč. sestrar, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti — naša prisrčna zahvala. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 11. maja t. l. ob 7. uri v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 8. maja 1943.

Žalujoci: LUDVIK, soprog
LUDVIK, VLADIMIR, ALEKSANDER, sinovi
in ostalo sorodstvo

Danes nas je v zemskem življenju zapustila naša predobra žena, mati, teta in svakinja, gospa

Emilija Weber

soproga univ. profesorja

S svojim zglednim prenašanjem hudega trpljenja nam je pokazala pot v večnost.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne z Žal, kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, Metlika, Gor. Radgona, dne 8. maja 1943.

Globoko žalujoci:

Dr. FRANCO WEBER, soprog;
FANIKA, POLONCA, TOMAŽ, otroci
in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za vse izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo ga bili deležni ob priliki izgube srčno ljubljene soproga in nepozabnega, skrbnega očka, gospoda

GRUDEN LEOPOLDA

inšpektorja drž. železnic

se na tem mestu prisrčno zahvaljujemo.

Zlasti smo dolžni prisrčno zahvalo vsem, ki so s spremstvom na njegovi poslednji poti počastili njegov spomin, posebno se gg. predstavnikom železniške uprave z g. direktorjem ing. Kavčičem na čelu ter gg. zastopnikom carinske uprave, g. inšp. Christoffu in g. upravniku Lahu ter vsem stanovskim tovarišem in prijateljem pokojnega.

Hvaležnost bomo ohranili tudi gg. zdravnikom in čč. sestrar, ki so mu skušali ohraniti njegovo življenje.

Iskreno se zahvaljujemo gg. pevcem za njih ganljivo slovo ter vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev.

Vsem in vsakomur še enkrat prav prisrčna hvala.

Mašo zadušnico za pokojnikom bodo darovali v četrtek 13. t. m. ob 7. uri v župni cerkvi sv. Petra.

LJUBLJANA, 8. maja 1943.

Žalujoci GRUDNOVI

Dne 3. aprila 1943 je doživel naš nad vse ljubljani soprog, nepozabni svak, plemeniti človek in idealni oficir

DRAGOMIR M. POPOVIĆ

general bivše jugoslovanske vojske

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem, ki ob teži izgubi sočustvujejo z nami.

BEograd, LJUBLJANA, OSNABRUCK, dne 8. maja 1943.

Žalujoci soproga Desanka roj. Sedej. Beograd
Družina Sedej-eva, Ljubljana